

Satu Pesonen

VAPAAEHTOISTOIMINNAN KEHITTÄMINEN ETAPPI RY:N LUONTOPOLKUA ETEENPÄIN -TYÖPAJALLA

Opinnäytetyö

Humanistisen alan ammattikorkeakoulututkinto

Yhteisöpedagogikoulutus

2022

**Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu**

Tutkintonimike	Yhteisöpedagogi
Tekijä	Satu Pesonen
Työn nimi	Vapaaehtoistoiminnan kehittäminen Etappi ry:n Luontopolkua eteenpäin -työpajalla.
Toimeksiantaja	Etappi ry Luontopolkua Eteenpäin -työpaja
Vuosi	2022
Sivut	40 sivua, liitteitä 15 sivua
Työn ohjaajat	Tommi Pantzar, Niina Rautiainen

TIIVISTELMÄ

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on kehittää Etappi ry:n Luontopolkua eteenpäin -työpajan vapaaehtoistoimintaa. Tavoitteena on tehdä toiminnan järjestämisestä vapaaehtoisille helpompaa osallistavien kehittämistyöpajojen avulla. Työpajoissa vapaaehtoisten on mahdollisuus verkostoitua toistensa kanssa ja ideoida yhdessä tapahtumia.

Luontopolkua eteenpäin -työpajan toiminta on suunnattu pirkanmaalaisille 16–29-vuotiaille nuorille, jotka ovat opiskelu- ja työelämän ulkopuolella. Työpajan toimintaa rahoittaa Sosiaali- ja terveystieteiden avustuskeskus STEA ja työpaja on saanut alkunsa vuonna 2013. Luontopolulla toimii vertaistukiryhmä Pettulettut, joille vapaaehtoiset järjestävät tapahtumia.

Kehittämistyön toimenpiteinä on kaksi kyselyä sekä neljä työpajaa. Työpajoissa hyödynnettiin Verken a, jonka Innovaatiokorttien harjoituksia Innopajoissa tehtiin. Innopajoista kolme toteutettiin koronarajoitusten vuoksi Teamsin välityksellä ja yksi lähitapaamisena. Lisäksi oli yksi tapaaminen ennen Innopajoja nuotion äärellä.

Innopajojen avulla löydettiin hyviä toteuttamiskelpoisia ideoita, lisäksi osallistujat tutustuivat toisiinsa ja ideoivat vapaaehtoistoiminnan jatkokehittämistä. Osallistujat pitivät työpajoja hyödyllisinä ja he oppivat niissä uusia taitoja. Lisäksi yhdessä ideointia ja tekemistä pidettiin mielekkäänä ja sitä toivottiin myös lisää.

Asiasanat: vapaaehtoistyö, työpajat, osallistaminen, kehittämisprojektit

Degree title	Bachelor of Humanities
Author	Satu Pesonen
Thesis title	Development of voluntary activity in the Etappi ry Luontopolkua eteenpäin workshop
Commissioned by	Etappi ry Luontopolkua Eteenpäin työpaja
Time	2022
Pages	40 pages, 15 pages of appendices
Supervisors	Tommi Pantzar, Niina Rautiainen

ABSTRACT

The objective of the thesis was to develop the volunteering activities of the Etappi ry Luontopolkua eteenpäin workshop. The aim was to make organising activities easier for volunteers through participatory development workshops. In the workshops, volunteers could network with each other and brainstorm events together.

The activities of the Luontopolkua Eteenpäin workshop are aimed at young people aged 16 to 29 in Pirkanmaa who are outside studies and working life. The workshop is funded by the Funding Centre for Social Welfare and Health Organisations STEA. The Luontopolkua Eteenpäin workshops is home to the peer support group Pettuletut, for which volunteers organize events.

The development measures included two surveys and four workshops. Verke's Innobox was utilized in the development work, the Innovation card exercises of which were conducted in workshops called Innopajas. Three of the workshops were carried out in Teams due to coronavirus restrictions and one as a live meeting. There was also one meeting before the Innopaja by the campfire.

The workshops were used to find good viable ideas and the participants also got to know each other and came up with ideas for further development of volunteering. The participants found the workshops useful and learned new skills in them. In addition, brainstorming and doing things together was considered meaningful and useful also in the future.

Keywords: volunteering, workshops, social inclusion, development projects

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	TAUSTA JA TARVE	7
2.1	Etappi ry ja työpajatoiminta.....	7
2.2	Luontopolkua eteenpäin -työpaja.....	8
2.3	Pettulelut	9
2.4	Luontopolkua eteenpäin -työpajan vapaaehtoistoiminnan kehittämisen tarve	10
3	KEHITTÄMISEN TEOREETTINEN PERUSTA.....	11
3.1	Vapaaehtoistoiminta käsitteenä ja ilmiönä.....	11
3.2	Vapaaehtoistoiminnan motiivit.....	13
3.3	Vapaaehtoistoiminnan arvo	15
3.4	Osallistaminen vapaaehtoistoiminnassa.....	16
3.5	Aiemmat tutkimukset ja kehittämishankkeet vapaaehtoistoiminnasta.....	17
4	KEHITTÄMISPROSESSIN TOTEUTUS.....	18
4.1	Kehittämisen tavoite ja toimenpiteet	18
4.2	Kehittämismenetelmät	19
4.2.1	Kokeilukulttuuri	19
4.2.2	Innoboksi	20
4.3	Kehittämistyön eteneminen	21
4.4	Innopajojen toteutus	23
4.4.1	Työpajat.....	23
4.4.2	Kysely Etapin luontopolkua eteenpäin -työpajan vapaaehtoisille.....	25
4.4.3	Innopajat.....	25
4.4.4	Innopajojen palautekysely.....	31
5	TULOKSET JA JOHTOPÄÄTÖKSET	33
5.1	Tulokset.....	33
5.2	Johtopäätökset ja pohdinta.....	33
5.3	Kehittämisen prosessin arviointi	34

5.4 Kehittämisehdotuksia.....	35
LÄHTEET.....	37

LIITTEET

Liite 1. Idean löytäminen

Liite 2. Idean valinta

Liite 3. Idean muokkaaminen

Liite 4. Idean paketointi

Liite 5. Kysely Etapin luontopolkua eteenpäin -työpajan vapaaehtoisille

Liite 6. Innopajojen palautekysely

1 JOHDANTO

Vuonna 2018 vapaaehtoistyötä oli tehnyt 48,7 % Kansalaisareenan tutkimukseen vastanneista ja vuonna 2021 luku oli 47 % eli lähes puolet vastanneista oli tehnyt vapaaehtoistyötä, myös koronavuoden aikana. Tutkimuksen mukaan vapaaehtoistyön tulevaisuuskin näyttää hyvältä, noin 66 % vastanneista uskoi tekevänsä vapaaehtoistyötä jatkossakin. (Kansalaisareena 2021.) Vapaaehtoistyön arvo ja vaikutus oli tutkimuksen mukaan yhteensä 101–163 miljoonaa euroa eli todella huomattava. (Laasanen 2011, 7.) YK:n teettämän tutkimuksen (Building Equal...2022, 31) mukaan arviolta 15 % eli 862 miljoonaa ihmistä maailmassa tekee kuukausittain vapaaehtoistyötä. Näiden tulosten (UN 2022, 36) mukaan näyttää siltä, että Covid-19 pandemia on lisännyt vapaaehtoisten määrää.

Tässä opinnäytetyössä kehitetään Tampereen seudun Työllistämisyhdistys Etappi ry:n Luontopolkua eteenpäin -työpajan vapaaehtoistoimintaa. Tavoitteena on tehdä toiminnan järjestämisestä vapaaehtoisille helpompaa osallistavien kehittämistyöpajojen avulla. Työpajoissa vapaaehtoisten on myös mahdollisuus verkostoitua toistensa kanssa. Työpajat järjestetään alkuvuodesta 2022 ja niissä hyödynnetään Verken tuottamaa Innoboksia (Verke s.a.).

Opinnäytetyön toimeksiantaja on Luontopolkua eteenpäin -työpaja, jossa suoritin yhteisöpedagogin toimintaympäristöt -harjoittelun keväällä 2021, olin siellä maaliskuun ja marraskuun työsuhteessa ohjaajana sekä helmikuusta 2022 eteenpäin 20 % työajalla vapaaehtoistoiminnan koordinaattorina. Jo sopiessamme työharjoittelusta marraskuussa 2020, keskustelimme mahdollisesta opinnäytetyöstä ja siitä, että se voisi liittyä vertaistukiryhmä Pettulettuihin.

Työharjoitteluni ja ensimmäisen sijaisuuteni aikana huomasin, että vapaaehtoistoiminnassa oli jonkin verran hankaluuksi. Vapaaehtoisia ei oikein riittänyt auttamaan tapahtumiin ja heitä piti erikseen pyytää osallistumaan. Korona-aika toi myös haastetta osallistumiseen, kun tapahtumien järjestämisessä saattoi olla paljon rajoitteita kuten esimerkiksi osallistujamäärien rajoittaminen ja se ettei voitu liikkua yhteisillä pikkubusseilla. Moni aiemmin aktiivisena ollut

vapaaehtoinen oli myös siirtynyt työ- tai opiskeluelämään. Tämän vuoksi halusin alkaa kehittämään Luontopolun vapaaehtoistoimintaa.

Rautiaisen (2021) mukaan vapaaehtoistoiminnan kehittäminen ja vapaaehtoisten osallisuuden vahvistaminen tukevat sitä, että työpajan resurssit kohdistuvat oikeaan paikkaan eli vapaaehtoistyön koordinointiin ja vapaaehtoisten tukemiseen. Kun vapaaehtoisresurssissa on vajetta, on työntekijöiden työaika käytetty Pettulettujen tapahtumien järjestämiseen, mikä taas vie resurssia vapaaehtoistyön koordinoinnista. Kun vapaaehtoistyö toimii hyvin, on henkilökunnalla paremmat resurssit tukea vapaaehtoistyöntekijöitä.

Luontopolkua eteenpäin -työpajan toiminta on luontolähtöistä ja menetelminä on seikkailu- ja elämyspedagogiikka. Sekä osallistujat että vapaaehtoiset ovat jollain tavalla luontolähtöisestä toiminnasta kiinnostuneita. Suurin osa tapahtumista liittyy jollain tavalla luontoon, on muun muassa retkiä, siivoustalkoita ja villasukkien neulontaa.

Olen itse tehnyt vapaaehtoistyötä läpi elämäni. Ollut järjestämässä erilaisia tapahtumia ja retkiä, ollut monessa yhdistyksessä vapaaehtoisena ja saanut itse paljon vapaaehtoisena toimimisesta. Olen nähnyt läheltä vapaaehtoistoiminnan haasteita eri yhdistyksissä, sitä, kuinka usein aktiiviset väsyvät ja väistyvät syrjään eikä uusia innokkaita oikein tule tilalle. Vapaaehtoistoiminnan kehittämistä tarvitaan Luontopolun lisäksi myös monessa muussa yhdistyksessä ja yhteisössä.

2 TAUSTA JA TARVE

2.1 Etappi ry ja työpajatoiminta

Tampereen seudun Työllistämisyhdistys Etappi ry:n *tarkoituksena on työttömien elämän- ja arjenhallinnan vahvistaminen sekä tukityön järjestäminen* (EtappiWEB s.a.). Etapilla on media-, polkupyörä-, siivous- ja puu- sekä entisöintipaja sekä luontopalvelut, joihin kuuluvat Luontopolkua eteenpäin -työpaja, Retkikunta Kuukkeli ja leirivälinepaja. (EtappiWEB s.a.)

Työpajatoiminnan lisäksi Etapilla tarjotaan muitakin palveluita kuten yksilöohjausta, erilaista neuvontaa, liikuntapalveluita sekä terveystarkastuksia. Pajoille

tullaan mm. TE-toimiston, sosiaalitoimen ja oppilaitosten kautta. Niihin voi ha-
keutua myös oma-aloitteisesti. (EtappiWEB s.a.)

Suomessa on yli 270 työpajaa, joihin osallistuu yli 23 000 valmentautujaa.
Suomen kunnista työpajatoimintaa on noin 90 prosentissa ja sitä järjestää
kunnat, järjestöt ja säätiöt. (Into s.a.) Työpajatoiminta on saanut alkunsa jo
1980-luvulla (Kuure 2015).

Nuorten työpajatoimintaa ohjaa Nuorisolaki (21.12.2016/1285), jonka 13.

§:ssä määritellään työpajatoiminnan tehtävät seuraavasti:

Nuorten työpajatoiminnan tehtävänä on valmennuksen avulla pa-
ranta nuoren valmiuksia päästä koulutukseen, suorittaa koulutus
loppuun ja päästä avoimille työmarkkinoille tai muuhun tarvitse-
maansa palveluun. Työpajatoiminnan tarkoituksena on parantaa
nuoren elämönhallintataitoja sekä edistää hänen kasvuaan, it-
senäistymistään ja osallisuutta yhteiskuntaan. Nuori valmentautuu
tekemällä työtä tai työtoimintaa omien edellytystensä mukaan.
Työpajalla tehdään nuorelle henkilökohtainen valmennussuunni-
telma yhdessä nuoren kanssa. Nuorten työpajatoiminnan järjestä-
jinä voivat toimia kunta tai useat kunnat yhdessä tai nuorten pal-
veluja tuottava yhteisö. Nuorten työpajalla tulee olla nuorten yk-
silö- ja työvalmennusosaamista. Nuorten työpajan on seurattava
toimintansa tuloksia.

Sovari 2020 -kyselyn (Paananen & Piironen 2021) mukaan 96 % alle 29-vuo-
tiaista koki jonkin elämäntaitonsa parantuneen työpajajaksolla.

2.2 Luontopolkua eteenpäin -työpaja

Luontopolkua eteenpäin -työpajan toiminta on suunnattu pirkanmaalaisille 16–
29-vuotiaille työttömille nuorille, jotka ovat opiskelu- ja työelämän ulkopuolella.
Työpajan toimintaa rahoittaa Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus
STEA ja työpaja on saanut alkunsa vuonna 2013, kun Tampereen seudun
Työllistämisyhdistys Etappi ry käynnisti kolmevuotisen Luontopolkua eteen-
päin -hankkeen (Rautiainen & Järvinen 2015, 8–9). Alussa toiminta oli perin-
teistä työpajatoimintaa, jossa työpajajaksot kestivät kolme kuukautta, mutta
vuosien aikana malli on muuttunut nykyiseen muotoonsa, matalan kynnyksen
malliin, joka pohjautuu sosiaaliseen vahvistamiseen, vapaaehtoiseen osallistu-
miseen ja kytkeytyy vahvasti osallistujien omaan motivaatioon. Toiminnassa

on kuitenkin edelleen elementtejä työpajamallista, kuten yksilöllinen tuki, nuoren hyvinvointia tukevat kurssit ja opinnollistaminen. (Rautiainen 2021.) Luontopolkua eteenpäin -työpaja järjestää tällä hetkellä yksilöohjausta, johon voi hakeutua kuka tahansa Pirkanmaalainen nuori. Lisäksi vuosittain järjestetään kolme kuukautta kestäviä Oman elämän löytöretkeilijät -kursseja, jotka tukevat nuoren hyvinvointia sekä työllistämistä. Seikkailukurssilla opitaan luonnosta ja kurssin aikana suunnitellaan vaellus, joka myös toteutetaan kurssin aikana, kurssilla on mahdollista myös harjoitella ohjaustaitoja ja suorittaa nuoriso- ja yhteisöohjaajan tutkinnosta luonto- ja elämysohjaajan tutkinnon-osan. (Seikkailukasvatus Luontopolkua... 2020.) Vertaistukiryhmä Pettuletut tapaavat viikoittain ja toiminnassa on mukana vapaaehtoisia.

Sosiaalinen vahvistaminen on yksi Luontopolkua eteenpäin -työpajan työotteista. Se on kokonaisvaltaista ja moniammatillista, ja se tukee elämönhallintaa, hyvinvointia ja osallisuutta (Kuure 2015, 8). Nuori kiinnittyy yhteisöön, jolloin hänen sosiaalinen toimintakykynsä vahvistuu ja hän alkaa samaan ja ottamaan vastuuta tässä yhteisössä. Samalla nuori saa oppimisen oivalluksia ja hänen itseluottamuksensa kasvaa. (Kuure 2015, 58.)

Luontopolkua eteenpäin -työpajalla on kolme palkattua työntekijää: projektipäällikkö, yksilöohjaaja, osa-aikainen vapaaehtoistoiminnan koordinaattori sekä keväällä 2021 aloittanut oppisopimusopiskelija, joka toimii vertaistoiminnan koordinaattorina.

2.3 Pettuletut

Luontopolkua eteenpäin -työpajalla toimii Pettuletut -niminen vertaistukiryhmä, joka on tarkoitettu 16–29-vuotiaille Pirkanmaalaisille työttömille nuorille. Aluperin Retkikerho-nimellä kulkenut ryhmä perustettiin vuonna 2016 vapaaehtoisvoimin, kun työpajoissa olleet nuoret kaipasivat mahdollisuutta retkeillä myös hankkeen jälkeen. Myöhemmin ryhmän nimeksi tuli Tampereen Pettuletut. Nykyään päivänä nuoret päätyvät ryhmään joko työpajan kurssien jälkeen tai ottamalla yhteyttä työpajan henkilökuntaan. (Laitila 2017.)

Vuonna 2021 Pettulettujen toimintaan osallistui 53 erillistä kävijää, joista noin 10 osallistuu monipuoliseen toimintaan säännöllisesti. Osa heistä osallistuu

viikoittain toimintaan, kuten maanantaisin maksuttomalle aamupalalle ja esimerkiksi liikunta-aktiviteetteihin kuten sulkapalloon ja kiipeilyyn, lisäksi harjotaan erilaisia kädentaitoja, on ollut villasukkaryhmää, radikaaleja ristipistoja ja pettujauhoakin on tehty. On myös nuoria, jotka osallistuvat toimintaan vain pari kertaa vuodessa. Nuotiretket ja yön yli -retket ovat usein suosituimpia ja etenkin koronan aikaan kaikkia halukkaita ei ole aina ollut mahdollista ottaa mukaan. Syksyllä 2021 Luontopolkua eteenpäin -työpajalla järjestettiin kahden yön Pettuvaellus Lempäälässä Birgitan polulla, missä juhlittiin myös Pettulettujen 5-vuotista taivalta. Vaellukselle osallistui 9 nuorta ja kolme ohjaajaa, syntymäpäiväjuhliin tuli heidän lisäksi 14 osallistujaa.

Pettulettujen toiminta lähtee heistä itsestään eli lähtökohtaisesti he itse ideoivat ja suunnittelevat toiminnan, jonka henkilökunta ja vapaaehtoiset mahdollistavat. Aina kuukauden ensimmäisenä maanantaina kokoonnutaan suunnittelemaan tulevan kuukauden tapahtumia. Pettuletuilla on käytössään budjetti, jonka rajoissa toimintaa suunnitellaan. Myös vapaaehtoisilla on mahdollisuus vaikuttaa siihen minkälaisia tapahtumia Luontopolkua eteenpäin -työpajalla järjestetään.

2.4 Luontopolkua eteenpäin -työpajan vapaaehtoistoiminnan kehittämisen tarve

Työpajan vapaaehtoistyöntekijöiden Facebook-ryhmässä on tällä hetkellä 27 jäsentä, WhatsApp-ryhmässä 26, mukaan lukien työpajan henkilökunta. Kuitenkin vain muutama ryhmien jäsen on tällä hetkellä aktiivisesti toiminnassa mukana ja hekin hyvin satunnaisesti. Vapaaehtoistoiminta kaipaa uudistamista, jotta se olisi kestävämmällä tasolla. Henkilökunnan resurssit eivät aina riitä Pettulettujen toiminnan tukemiseen. Toimintaa järjestävät myös ns. vertaisohjaajat eli Pettuletuissa itsekkin mukana olevat nuoret, jotka ovat ottaneet vastuuta esimerkiksi käsityöryhmistä tai liikuntakerroista.

Vuonna 2021 tapahtumien järjestämiseen osallistui 13 vapaaehtoista, heistä muutama osallistui vain yksittäisiin tapahtumiin. Luontopolun vapaaehtoistoiminta on siis vain muutaman aktiivisen vapaaehtoisen sekä henkilökunnan harteilla.

Vapaaehtoistoiminta on osallistavaa eli vapaaehtoiset eivät yleensä suunnittele täysin tapahtumia, vaan mukaan suunnitteluun ja järjestelyyn otetaan myös osallistujia. Luontopolulla mahdollistetaan nuorten toiminta.

Vapaaehtoisten sitouttaminen toimintaan on kuitenkin monen muun yhdistyksen tavoin ollut vaikeaa. Vapaaehtoiset ovat pääosin nuoria, mutta on toiminnassa ollut myös jo eläkeiässä olevia vapaaehtoisia. Nuoret voivat usein osallistua toimintaan tietyn ajan, kunnes työ- tai opiskeluelämä vie heidät muualle. Onkin tärkeää nostaa esille myös sitä, että vapaaehtoistoiminta voi olla myös kertaluontoista eli siihen ei tarvitse sitoutua pidemmäksi aikaa.

Vapaaehtoistoiminnan hankaluudet ovat tulleet esille henkilökunnan kanssa keskustellessa sekä ollessani itse työharjoittelussa ja työsuhteessa työpajalla keväällä 2021. Korona-aika on tuonut toimintaan omat vaikeutensa, kun perinteiseen tapaan ei ole voitu kokoontua, paljon onkin tullut uudenlaista toimintaa esimerkiksi aamukahvit Teamsin välityksellä.

Vapaaehtoiset eivät tunne toisiaan, eikä tilaisuuksia verkostoitumiseen ole ollut kovin paljon tarjolla. Uusien on hankalaa lähteä mukaan tapahtumien suunnitteluun, kun he eivät tunne toisia vapaaehtoisia, eivätkä he oikein tiedä, miten työpajalla toimitaan.

3 KEHITTÄMISEN TEOREETTINEN PERUSTA

3.1 Vapaaehtoistoiminta käsitteenä ja ilmiönä

Suomessa alettiin tekemään vapaaehtoistoiminnan kaltaista vapaamuotoista toimintaa jo 1800-luvun loppupuoliskolla. Etenkin naisia kannustettiin auttamaan köyhiä ja vaivaisia ilman korvausta. Merkittävä rooli oli kristillissosiaalisella työllä, Suomeen perustettiin tuolloin mm. Helsingin diakonissalaitos sekä Pelastusarmeija. 1900-luvulla vapaaehtoistoimintaa on ollut vaihtelevasti, 1970-luvulla sosiaaliturva oli jo niin kattava, että vapaaehtoistoimintaa tapahtui lähinnä kirkon puitteissa. 1980-luvulla huomattiin kuitenkin, että myös järjestöjen tekemää toimintaa tarvittiin. (Markkola 2005, 39–45.)

Taloustutkimuksen kyselyn mukaan vuonna 2020 noin 50 % vastaajista oli tehnyt vapaaehtoistyötä ja 15–24-vuotiaista nuorista 61 % ilmaisi olevansa

kiinnostunut vapaaehtoistyöstä, jos joku heitä siihen pyytäisi. Kyselyn mukaan ihmiset kaipaavat enemmän lyhytkestoisia tehtäviä, lisäksi oma elämäntilanne vaikuttaa vapaaehtoistyön tekemiseen. Kyselyssä selvisi, että vaikka iäkkäämpien ihmisten vapaaehtoistyö koronan aikana väheni, niin kaiken kaikkiaan vapaaehtoistyön määrä ei kuitenkaan vähentynyt. (Kansalaisareena 2021.)

Vapaaehtoistyö vai vapaaehtoistoiminta? Tässä opinnäytetyössä käytän termiä vapaaehtoistoiminta. Koskiahon (2001, 16–17) kirjoittaa vapaaehtoistyön usein tarkoittavan yksilön tai ryhmän konkreettista toimintaa, kun taas vapaaehtoistoiminta on vapaaehtoistyötä organisoivien järjestöjen toimintaa. Vapaaehtoistoimintaa voi koordinoida palkattu työntekijä, mutta vapaaehtoistyö on aina palkatonta.

Nylund ja Yeung (2005, 14–15) nimeävät vapaaehtoistoiminnan käsitteiksi myös talkootyön, armeliaisuuden, vapaan huoltotyön sekä nykyään enemmän käytetyt vapaaehtoistoiminnan, vapaaehtoisuuden ja vapaaehtoistyön. Kyseiset käsitteet kertovat paljon ajasta ja kontekstista sekä kuvaavat hyvin vapaaehtoistoimintakentän monipuolisuutta. Aina kyse on kuitenkin palkaton, vapaaehtoisesti tehtävä toiminta, joka on kuitenkin yleensä jonkun tahon esim. yhdistyksen organisoimaa.

Vihiniemi (2020b) määrittelee vapaaehtoistoiminnan kaikille avoimeksi toiminnaksi, jota tehdään vapaasta tahdosta, palkatta ja joka hyödyttää toista ihmistä tai yhteisöä. Vapaaehtoistoiminta on keino vaikuttaa ja osallistua, se lisää yhteenkuuluvuutta sekä hyvinvointia, tukee kansalaisvaikuttamista ja demokratiaa. Vapaaehtoistoiminta hyödyttää sekä tekijää itseään että ympäröivää yhteiskuntaa.

Eskola ja Kurki (2001, 10) määrittelevät vapaaehtoistyön seuraavasti:

Vapaaehtoistyö on osallistumista vuorovaikutukseen perustuvaan organisoituun auttamis- ja tukitoimintaan, joka tähtää henkisen ahdingon lievittämiseen tai elinoloihin liittyvän puutteen korjaamiseen. Vapaaehtoistyötä ei tehdä taloudellisena yritystoimintana, palkkatyönä eikä erityisenä harjoitteluna, vaan tehtävään valmennusta saaneen auttajan motiivi pohjautuu ajatukseen, että hän voi olla avuksi ja oppii jotakin tärkeää.

Vapaaehtoinen ei saa toiminnastaan palkkaa, mutta joissain järjestöissä korvataan matkakuluja, ruokia ja muita kuluja. Toiminnasta riippuen vapaaehtoinen voi myös esimerkiksi saada lipun tapahtumaan, jonka järjestelyihin hän vapaaehtoisena osallistuu. Vapaaehtoiset saavat usein erilaista koulutusta vapaaehtoistoiminnan avuksi esimerkiksi ensiapukoulutusta tai muita myöhemmin muualla hyödynnettäviä koulutuksia, lisäksi joissain on tarjolla myös työnohjausta. Vapaaehtoistyö ei voi koskaan korvata palkkatyötä, mutta vapaaehtoistoiminta voi täydentää ammattilaisen tekemää työtä ja toisaalta antaa joskus enemmänkin, koska tekijä on mukana omasta halustaan. (Harju 2019, 14–15.)

Luontopolulla vapaaehtoinen on henkilökunnan ohella retkien mahdollistaja, mutta samalla myös osallistuja. Vapaaehtoinen osallistuu retken suunnitteluun osallistujien kanssa, mutta ottaa heitä suuremman vastuun tapahtuman järjestämisessä.

3.2 Vapaaehtoistoiminnan motiivit

Mikä eri vapaaehtoisuutta tarjoavien järjestöjen toiminnassa kiinnostaa vapaaehtoisia ja mikä heitä motivoi? Minkä vuoksi ihmiset ovat tulleet toimintaan mukaan ja toisaalta miksi ovat jääneet toiminnasta pois? Tämä on tärkeää tietoa vapaaehtoistoiminnan kehittämisen kannalta.

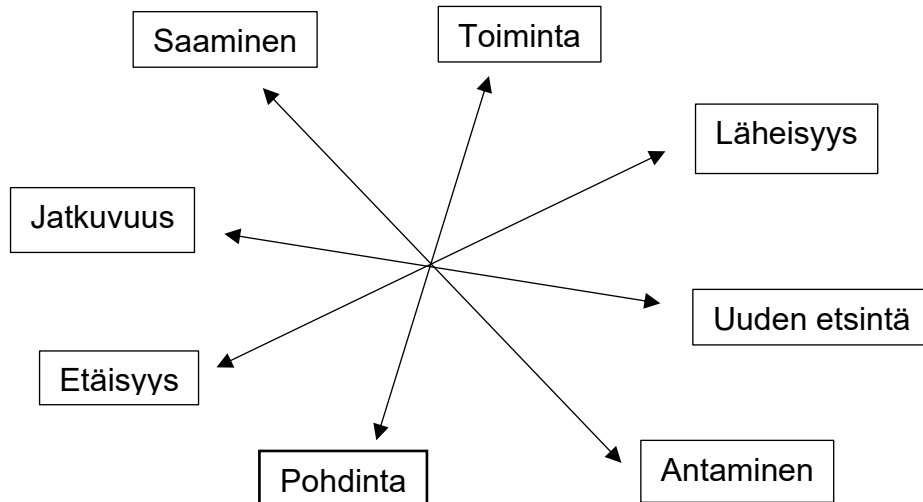
Motivaatio muodostaa vapaaehtoistoiminnan kivijalan (Yeung 2005). Harju (2019, 21) kirjoittaa, että ihmisen tekemisellä on aina jonkinlainen tarkoitus eli myös vapaaehtoistoiminnalla ihminen tavoittelee jotain. Yeung (2005, 87) jatkaa, että hänen motivaationäkemyksessään motivaation ja sitoutumisen käsitteet ovat lähellä toisiaan, ”toista ei voi ymmärtää katsomatta toista”.

Harjun (2019, 20) mukaan vapaaehtoisuuden taustalla on altruistinen mieli, altruistinen toiminta on epäitsestä ja pyyteetöntä, jossa toisen etu laitetaan oman edelle. Altruismin vastakohta etiikassa on egoismi, ja vaikka ihminen auttaisikin muita, niin syy siihen voi olla itsekäs, esimerkiksi mielihyvän saaminen. Pohjimmiltaan ihminen ei siis auttaisikaan toista epäitsekästä syystä. (Harju 2019, 20.)

41 % suomalaisista on kertonut tärkeimmäksi motiiviksi tehdä vapaaehtois-työtä halun auttaa muita. (Yeung 2020.) On tärkeää tietää, mikä vapaaehtoisia motivoi toimintaan. Ihmiset sitoutuvat tehtäviin, jotka ovat heille mieluisia ja jotka antavat heidän elämäänsä jotain lisäarvoa. Motivaation voi jakaa sisäiseen ja ulkoiseen motivaatioon. Sisäisiä motivaatiotekijöitä voi olla mm. halua oppia uutta ja merkityksellisyyden tunne. Ulkoisia motivaatiotekijöitä voivat olla esimerkiksi palkka tai kunnia. Onkin tärkeää huomioida, että syitä osallistua vapaaehtoistoimeen on melkein yhtä monta kun itse vapaaehtoiseinkin. (Vihi-niemi 2020a.)

Vapaaehtoisuuden motiivi voi hyvin olla kokemuksen hankkiminen esimerkiksi tulevaa opiskelua varten tai jonkun oman taidon harjoittaminen vapaaehtois-paikassa. Mukava yhteisö ja sen jäsenet voi houkuttaa toimimaan vapaaehtoi-sena. Tillaeus (2020) kirjoittaa, että ihmisellä on voimakas tarve kuulua johon-kin, vapaaehtoistyössä mukana oleminen vahvistaa kuulumisen tunnetta po-rukkaan.

Yeung (2005, 105–117) on tutkinut vapaaehtoisten motiiveja omassa väitös-tutkimuksessaan, hän löysi 767 eri vapaaehtoismotivaation elementtiä ja siltä pohjalta loi vapaaehtoistoiminnan timanttimallin (kuva 1). Motiivit on jaettu nel-jään eri ulottuvuuteen, oikealle osoittavat kuvaavat vapaaehtoisen itsestä poispäin suuntautumista kuten toiminta, läheisyys, uuden etsintä ja antami-nen. Vasemmalle osoittavat kuvaavat enemmän vapaaehtoista itseään kuten saaminen, jatkuvuus, etäisyys ja pohdinta.

Kuva 1. Vapaaehtoistoiminnan timanttimali (Yeung 2005, 107).

Vaikka motiivit on timanttimalissa laitettukin janojen päihin, niin kyse ei ole vastakohtista. Jos ajatellaan vaikka oman aikansa antamista vapaaehtoistointaan, samallahan sitä saa jotain itselleen, merkityksen tunnetta ja lisää oppia.

Karreinen ym. (2013, 40) muistuttaa ettei motivaatio yksistään riitä. Etenkin uusien vapaaehtoisten kohdalla ensimmäinen tapaaminen kannattaa järjestää mahdollisimman pian ja tapaamispaikka tulee olla mahdollisimman helposti saavutettavissa. Alkuinnostus voi myös laskea nopeasti, joten kannattaa tarjota heti mielekästä tekemistä. On kuitenkin hyvä muistaa se, että kaikki eivät lopulta kuitenkaan innostu toiminnasta ja jäävät pois. Osa voi olla myös ns. pätkävapaaehtoisia eli toiminnassa vain yhden tapahtuman verran.

3.3 Vapaaehtoistoiminnan arvo

Taloudellisesti ajateltuna vapaaehtoistoiminnan arvo on merkittävä. Vuonna 2018 vapaaehtoistoiminnan arvo oli kolme miljardia euroa, tämä laskettiin kertomalla vuoden aikana tehty vapaaehtoistuntien määrä per asukas keskipalkalla ja työikäisen aktiiviväestön määrällä. Tässä laskelmassa huomioitiin kuitenkin vain eri järjestöissä ja ryhmissä tehty vapaaehtoistyö. (Harju 2019, 9.)

Vapaaehtoistoiminnan arvoa ei voi kuitenkaan mitata pelkästään rahassa. Vapaaehtoistointa lisää tutkimusten mukaan myös vapaaehtoisen hyvinvointia. Vapaaehtoinen voi saada elämänsä ihan uutta sisältöä, hän kokee itsensä merkitykselliseksi, saa mahdollisesti uusia ystäviä. (Äyräväinen ym. 2019, 3.)

Suomessa ja maailmalla järjestetään vuosittain lukemattomia tapahtumia vapaaehtoisvoimin, urheilukilpailuja, konsertteja, festivaaleja, erilaisia harrastuksia, tapaamisia ja kohtaamisia. Ilman vapaaehtoisten panostusta jäisi moni tapahtuma järjestämättä, Olympialaisista lähtien.

3.4 Osallistaminen vapaaehtoistoiminnassa

Kun ihminen tuntee kuuluvansa itselleen tärkeään ryhmään, kokee hän osallisuutta. Tällaisessa ryhmässä jäsenet arvostavat toisiaan ja heillä on mahdollisuus vaikuttaa ryhmän tai yhteisön toimintaan. (THL 2020.) Osallisuus on tunne tai kokemus, osallistuminen aktiivista toimintaa (Yhdistykset, osallisuus ja vaikuttaminen 2021). Vapaaehtoistoiminnassa sekä vapaaehtoinen että osallistuja kokevat osallisuuden tunteita.

Osallisuus on osallistumisen mahdollistama tunneperustainen ja yhteenkuuluvuuteen pohjautuva kokemus, jossa ihminen voi vaikuttaa itseään ja ympäristöään koskeviin asioihin ja toimia siinä aktiivisesti ja sitoutuneesti. Keskeistä osallisuudessa on se, miten ihmisellä on mahdollisuus osallistua päätöksentekoprosessiin. (Rouvinen-Wilenius 2014, 51.)

Vihiniemen (2020a) mukaan osallistavassa vapaaehtoistoiminnassa vapaaehtoisen rooli on aktivoida ja mahdollistaa asiakkaan osallistuminen. Osallistaminen on Niemelän (2016) mukaan prosessi, joka tekee osalliseksi ja aktivoi.

Särkelä-Kukon (2014, 36) mukaan osallisuus on syrjäytymisen vastavoima. Kun ihminen kokee olonsa ulkopuoliseksi, se vaikuttaa negatiivisesti hänen hyvinvointiinsa. Ulkopuolisuuden tunnetta voi lisätä muun muassa työttömyys, terveydentila ja sosiaaliset suhteet. Osallisuus voi vaikuttaa myönteisellä tavalla edellä mainittuihin.

Osallisuuteen vaikuttaa yhteisö, mihin henkilö kuuluu. Rouvinen-Wileniuksen (2014, 62) mukaan ihmisen osallisuutta voi lisätä vahvistamalla hänen identiteettiään. Kun ihminen on vuorovaikutuksessa yhteisön ja ympäristön kanssa, se antaa hänelle kokemuksen osallisuudesta ja johonkin kuulumisesta.

Luontopolkua eteenpäin -työpajan toiminta on osallistavaa, koska suurin osa toiminnasta lähtee nuorista itsestään ja heitä myös kannustetaan osallistumaan suunnitteluun ja järjestelyihin. Osallistamisen tavoitteena onkin saada yhteisön jäsenet mukaan suunnitteluun, tällöin he ovat myös sitoutuneempia (Innanen 2018). Ihmiset osallistuvat toimintaan hyvin erilaisista lähtökohdista ja Luontopolun toiminta onkin hyvin matalan kynnyksen toimintaa, osallistujalta, oli kyseessä sitten vapaaehtoinen tai toimintaan osallistuva, ei vaadita mitään ennakkotaitoa mistään.

3.5 Aiemmat tutkimukset ja kehittämishankkeet vapaaehtoistoiminnasta

Vuonna 2018 vapaaehtoistyötä oli tehnyt 15–24-vuotiaista 32 % tehnyt edellisen neljän viikon aikana ja vuodesta 2015 vuoteen 2018 oli vapaaehtoistyön käytetty aika kolminkertaistunut. 69 % niistä nuorista, jotka eivät olleet tehneet vapaaehtoistyötä edellisen neljän viikon aikana ilmoitti, että osallistuisi vapaaehtoistoimintaan, jos pyydettäisiin. Nuoret olivat tehneet muita ikäryhmiä enemmän lyhytkestoista vapaaehtoistyötä, vapaaehtoistyö oli myös useimmin satunnaista. Nuoret olisivat kiinnostuneita tekemään vapaaehtoistyötä osana opintoja, etenkin naiset. (Nuoret vapaaehtoistyössä 2018.)

Vapaaehtoistyö, ulkoliikunta ja vanhusten hyvinvointi (VAU) -tutkimushanke koski eläkeikäisiä vapaaehtoistyöntekijöitä ja oli laadullinen osatutkimus. Sen mukaan vapaaehtoistyö lisää myös vapaaehtoisen hyvinvointia. (Äyrinen ym. 2019, 3.)

Jeesaan – Nuori vapaaehtoistoiminnassa -hankkeen tavoitteena oli saada nuoria mukaan vapaaehtoistoimintaan ja saada se osaksi toisen asteen opetusta. Mukana oli Vantaan kaupungin lisäksi vantaalaisia järjestöjä ja oppilaitoksia. Hanke tuotti mm. vapaaehtoistoiminnan pelin, vapaaehtoistoiminnan

kurssin opettajan oppaan sekä Nuoren vapaaehtoistyön käsikirjan. (Jeesaan – Nuori vapaaehtoistoiminnassa s.a.)

Yeung (2020) on tarkastellut tutkimuksia vapaaehtoistyön motiiveista. Tutkimusten mukaan 41 % suomalaisista vapaaehtoisista kertoo halun auttaa muita olevan motivoivin tekijä, toiseksi tärkein asia oli oman ylimääräisen vapaa-ajan käyttö johonkin hyödylliseen toimintaan. Tutkimuksissa mainittiin myös muun muassa toive tavata uusia ihmisiä, halu saada uusia kokemuksia ja oppia uutta. Motiivit vaihtelivat sukupuolen ja iän mukaan, myös asuinpaikalla oli merkitystä. Erityisesti naiset haluavat oppia uutta ja tutustua ihmisiin, miehet taas lähtevät vapaaehtoistoimintaan usein heille tuttujen ihmisten vaikutuksesta, he kokevat myös kansalaisvelvollisuutta. Kaupungeissa ollaan aktiivisempia vapaaehtoistoiminnassa kuin maaseudulla, maaseudulla on tapana osallistua talkoisiin, kaupungissa taas ollaan mukana yhdistyksissä. Nuoret lähtivät vanhempia useammin toimintaan mukaan tavoitteena uuden oppiminen, myös ystävien innostaminen vaikutti.

Moni vapaaehtoinen on tullut Luontopolkua eteenpäin -työpajalle opiskeluun liittyvään työharjoitteluun ja jäänyt siitä vapaaehtoiseksi. Toiset ovat olleet kursseilla tai avoimessa toiminnassa mukana ja siirtyneet siitä vapaaehtoiseksi. Motiivit voivat siis myös muuttua ajan kanssa.

4 KEHITTÄMISPROSESSIN TOTEUTUS

4.1 Kehittämisen tavoite ja toimenpiteet

Kehittämiskohteena on Tampereen seudun Työllistämisyhdistys Etappi ry:n Luontopolkua eteenpäin työpajan vapaaehtoistoiminta. Tavoitteena on tehdä toiminnan järjestämisestä vapaaehtoisille helpompaa osallistavien kehittämistyöpajojen avulla. Yksi tapa sitouttaa vapaaehtoisia paremmin toimintaan on ottaa heidät mukaan vapaaehtoistoiminnan suunnitteluun.

Karreinen ym. (2013, 9) ovat kirjoittaneet vapaaehtoistehtävien paketoinnista, missä tehtävät olisi selkeästi suunniteltu, ohjeistettu, aikataulutettu ja ohjattu ja näin sekä vanhojen että uusien vapaaehtoisten olisi helpompi järjestää toimintaa. Paketointia voisi kokeilla myös Luontopolulla esimerkiksi maanantaisin, jolloin on säännöllisesti aamupala, siihen voisi pyytää aina vapaaehtoisen

mukaan auttamaan aamupalan valmistuksessa, jolloin henkilökunnan resursseja vapautuisi muuhun.

Vuonna 2021 Luontopolulla oli muutamia vapaaehtoisille suunnattuja tapahtumia eli ns. vapaaehtoisten kokoontumisajoja. Yhteiset tapahtumat auttavat toisiin tutustumista ja verkostoitumista. Yhtenä tavoitteena onkin vapaaehtoisten verkostoituminen ja tapahtumien suunnittelu ja järjestäminen yhdessä. Tämä madaltaisi kynnystä lähteä järjestämään tapahtumia, sekä sitouttaisi toimijoita.

Kehittämistyön yhtenä toimenpiteenä oli vapaaehtoisille tehty kaksi kyselyä, mistä ensimmäinen (liite 5) tehtiin joulukuussa 2021 ja jälkimmäinen (liite 6) Innopajojen jälkeen maaliskuussa 2022. Kyselyt olivat anonyymejä ja kyselyn alussa on ilmoitettu, että niiden tuloksia voidaan hyödyntää opinnäytetyössä.

Kehittämistyön toimenpiteenä on neljä uusille ja aktiivisille vapaaehtoisille suunnattua osallistavaa kehittämispajaa. Työpajoihin voi osallistua myös vertaisryhmä Pettulettujen jäseniä, jos he osallistuvat myös erilaisten tapahtumien ja retkien järjestämiseen. Työpajojen lisäksi pidän ennen innovointipajoja avaustilaisuuden nuotiolla sekä lopuksi esittelemme lopputuloksen Luontopolkua eteenpäin -työpajan henkilökunnalle.

4.2 Kehittämismenetelmät

4.2.1 Kokeilukulttuuri

Tämän opinnäytetyön kehittämisen menetelmänä käytetään kokeilukulttuuria. Kokeilukulttuuri on idean kehittämistä tekemisen, onnistumisen ja epäonnistumisen kautta. Se on ideaa seuraava nopea käytännön kokeilu ja tavoitteena on löytää uusia ideoita miettimättä sitä, mitä on aiemmin tehty. Kokeilun avulla löydetään uusia toimintamalleja. Penttisen (2020) mukaan kokeilulle on ominaista pyrkiminen kosketuksiin käytännön kanssa eli toiminta on tavoitteellista, mutta kuitenkin rajattua, tulosten epävarmuutta ja oppimista korostetaan.

Kokeilukulttuurissa myös epäonnistuminen on tulos, sen avulla opitaan, mikä asia ei toimi. (Kokeilukulttuuri 2012.) Kallion ja Puhakan (2020) mukaan kokei-

lujen onnistuminen tai epäonnistuminen ei ole oleellista vaan näiden kokeilujen tuottama tieto. Heidän mukaansa nopeat ja pienetkin kokeilut voivat saada aikaan skaalaamista, jatkojalostamista ja monistamista.

Lindholmin (2019) mukaan Sitra on kannustanut kehittäjiä kokeilukulttuuriin, koska usein ideat jäävät jumiin prosesseihin, eikä niitä päästä kokeilemaan käytännössä ollenkaan. Kokeilukulttuurin vahvuus on ideoiden saaminen käytäntöön nopeasti ilman ns. turhaa suunnittelua, suunnittelua ei kuitenkaan täysin unohdeta, sillekin on paikkansa.

Kokeilukulttuuri näkyy tässä opinnäytetyössä muun muassa osallistavissa työpajoissa, missä käytetään Innoboksi (Verke s.a.), joka on uusi menetelmä itselleni sekä Luontopolulle. Kokeilukulttuuriin kuuluu uusien toimintamallien etsiminen, nopea ideointi ja käytäntöön vieminen. Tulosten epävarmuus kuuluu asiaan ja epäonnistuminenkin on tulos. Työpajojen aikana korostetaan sitä, että tavoitteena on kehittää aivan uusia toimintatapoja, eikä niiden tarvitse olla heti toteuttamiskelpoisia. Kaikki ideat eivät välttämättä toimi sellaisenaan, mutta niistä voi syntyä uusia toimivia ideoita.

4.2.2 Innoboksi

Valitsin Innovoinnin avuksi työpajoihin Verken tekemän Innoboksin (Verke s.a.), jonka avulla voi kehittää uusia työtapoja, menetelmiä ja palveluita. Innoboksi on alun perin suunniteltu digitaalisen nuorisotyön kehittämistä varten, mutta sitä voi helposti muokata omaan tarpeeseen ja käyttää myös muunlaiseen kehittämiseen. Innoboksia voi hyödyntää myös verkossa ja varaudunkin siihen, että ainakin osa työpajoista tehdään etänä Teamsin välityksellä koronarajoitusten vuoksi.

Innoboksi sisältää kaksi korttipakkaa, megatrendikortit sekä innovointikortit. Lisäksi mukana tulee post it -lappuja, tussi, korvatulpat, tehtävävihko sekä prosessin aikana tarvittavia tehtäväjulisteita. Innovointikortit on numeroitu ja niissä on myös suunnitelma, miten ja missä järjestyksessä tehtävät kannattaa eri tapaamiskerroilla tehdä (kuva 2).

Innoboksin kortit

Kokonaisuus 1

1. Mikä on Verken Innoboksi? (A)
2. Mikä on Verken Innoboksi? (B)
3. Prosessin esittely
4. Fasilitointi
5. Ohjeita
6. Oman organisaation toiminta
7. Strategia ja ohjeet
8. Muuttuva maailma
9. Teknologinen kehitys (A)
10. Teknologinen kehitys (B)

Kokonaisuus 2

1. Mihin lämmittelyharjoituksia tarvitaan?
2. Lämmittelyharjoitukset
3. Uudet käyttötarkoitukset
4. Maailmanrauha
5. Täydennys
6. Piirros
7. Unelmakartta
8. Dinosaurius
9. Lennokki

10. iPad

11. Yhdistely
12. Jotain uutta

Kokonaisuus 3

1. Taustaa (A)
2. Taustaa (B)
3. Ongelmien kartoitus nuoren näkökulmasta
4. Ongelmien kartoitus nuorisotyön näkökulmasta
5. Ongelmanratkaisu nuoren näkökulmasta
6. Ongelmanratkaisu nuorisotyön näkökulmasta
7. Ongelmanratkaisun valinta
8. Hissipuheen harjoittelu

Kokonaisuus 4

1. Ideoiden jalostaminen
2. Ohjatusti
3. Ryhmässä omatoimisesti (A)
4. Ryhmässä omatoimisesti (B)

5. Yksin (A)

6. Yksin (B)

Kokonaisuus 5

1. Idean muokkaaminen
2. Liittyvät ideat
3. Resurssiharjoitus
4. Vaikutus
5. Digitaalista vai ei
6. WOW
7. Yhteenvedo

Kokonaisuus 6

1. Paketointi
2. Prototyypit
3. Testaus ja muokaus (A)
4. Testaus ja muokaus (B)
5. Valmiin konseptin kirjoitus (A)
6. Valmiin konseptin kirjoitus (B)
7. Myynnin harjoittelu
8. Onnittelut

Kuva 2. Innoboksin kortit (Verke s.a.)

Suurin osa materiaalista on myös verkossa (Verke s.a.) ja sitä voi muokata omiin tarpeisiin sopivaksi sekä tulostaa. Sivustolta löytyy myös muuta materiaalia, kuten esimerkiksi ohjelmia, joiden avulla voi rakentaa digitaalisen prototyypin ja ohjeet hissipuheen rakentamiseen.

4.3 Kehittämistyön eteneminen

Sovimme Luontopolun projektipäällikkö kanssa, että Innovointipajoja järjestetään neljä ja niiden lisäksi pidetään avaus- ja päätös-tilaisuudet nuotiolla eli opinnäytetyöhön liittyviä tapaamisia olisi yhteensä kuusi. Tapaamiset ovat helmi-maaliskuun aikana. Avaus- ja päätös-tilaisuudet olisivat luonteeltaan vapaamuotoisia, eivätkä siten varsinaisia Innovointipajoja.

Kehittämistyö Luontopolkua eteenpäin -työpajalla alkaa alkusyksystä 2021 (kuva 3.). Työpajojen markkinointi alkaa alkuvuodesta 2022 samalla, kun kontaktoidaan vanhoja vapaaehtoisia. Työpajoja markkinoidaan myös uusille vapaaehtoisille.

Kyselyt vapaaehtoisille tehtiin joulukuussa, siihen pystyi vastaamaan kaikki vapaaehtoistoiminnassa mukana olleet ja toiseen kyselyyn maaliskuun lopussa pystyi vastaamaan kaikki he, jotka olivat olleet vähintään yhdessä Innopajassa.

KEHITTÄMISTYÖN AIKATAULU

02-05/2021

- ideointivaihe
- sopimus työelämäkumppanin kanssa

06-08/2021

- kehittämistyön suunnitteluvaihe

09-10/2021

- vapaaehtoisten kontaktointi
- teoreettisen viitekehyksen kirjoittaminen

11-12/2021

- kysely vapaaehtoisille

01-02/2022

- työpajojen markkinointi
- vapaaehtoisten kontaktointi

02-03/2022

- Innopajat

03-04/2022

- Kehittämistyön arviointi
- Opinnäytetyön viimeistely
- Kypsyysnäyte

Kuva 3. Opinnäytetyön vaiheet

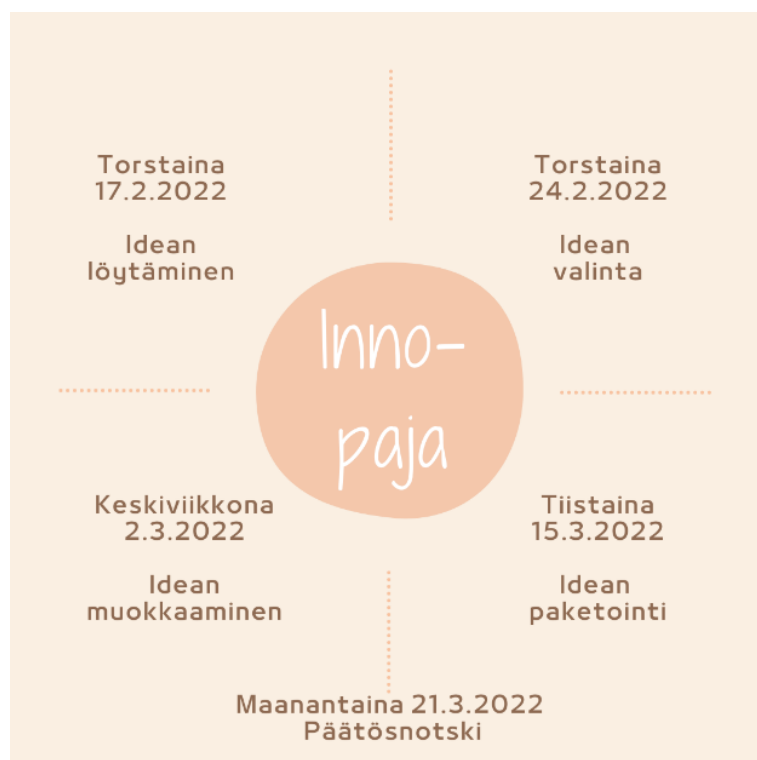
Kehittämistyö kesti 14 kuukautta ja koostui monesta vaiheesta, mistä työllistävien vaihe oli keväällä 2022, jolloin pidin työpajat.

4.4 Innopajojen toteutus

4.4.1 Työpajat

Halusin alun perin pitää nuotiotapaamisten lisäksi viisi työpajaa, mutta totesin, että aikataulu on liian tiukka ja päädyin tiivistämään ohjelmaa neljälle tapaamiselle. Tämä ei myöskään vaatisi osallistujalta niin pitkää sitoutumista. Innoboxin (Verke s.a.) ensimmäinen kokonaisuus sisältää tulevaisuustyöskentelyä ja päätin jättää sen osuuden näistä työpajoista pois. Samoin jätin pois teknologiaan liittyvät harjoitukset, sillä en uskonut niiden olevan Luontopolun toiminta huomioon ottaen kovin oleellisia.

Pajat oli jaoteltu idean löytämiseen, valintaan, muokkaamiseen ja paketointiin (kuva 4)

Kuva 4. Aikataulut

Otin tammikuun lopussa yhteyttä jokaiseen vapaaehtoisten WhatsApp-ryhmässä olevaan jäseneseen ja tiedustelin heidän halukkuuttaan olla vielä mukana toiminnassa. Muutama jäsen ei halunnut enää jatkaa mukana esimerkiksi

paikkakunnalta muuton tai työelämään siirtymisen vuoksi. Aktiivisena jatkavat kutsuin mukaan työpajoihin, joita nimitin Innopajoiksi. Laitoin eri tapaamisten kutsut aina sekä yhteiseen ryhmään että jokaiselle henkilökohtaisesti. Kokemuksen mukaan osallistuminen on parempaa, kun ihmiseen ottaa yhteyttä henkilökohtaisesti.

Innopajojen aikataulut sovimme Doodle-kyselyn avulla avaus -tapaamisen jälkeen. Laitoin itselleni sopivat päivät ja pyysin vapaaehtoisia valitsemaan heille sopivat. Näin sain helposti valittua päivät, jotka sopivat mahdollisimman monelle. Tapaamiset oli noin viikon välein, kolmannen ja neljännen tapaamisen välillä oli kaksi viikkoa (kuva 5).

INNOPAJAT

KICK OFF

- tapaaminen nuotion äärellä, tutustuminen ja ideoinnin lämmittelyä (3 tuntia)

1. IDEAN LÖYTÄMINEN

- Innovaatiokortit: lämmittely ja ensimmäisen idean kehittäminen (3 tuntia)

2. IDEAN VALINTA

- Innovaatiokortit: Ideoiden esittelyä (2 tuntia)

3. IDEAN MUOKKAAMINEN

- Innovaatiokortit: Ideaan liittyvät uudet ideat, resurssit, WOW (3 tuntia)

4. IDEAN PAKETOINTI

- Innovaatiokortit: Prototyypin teko (3 tuntia)

Kuva 5. Osallistavat työpajat

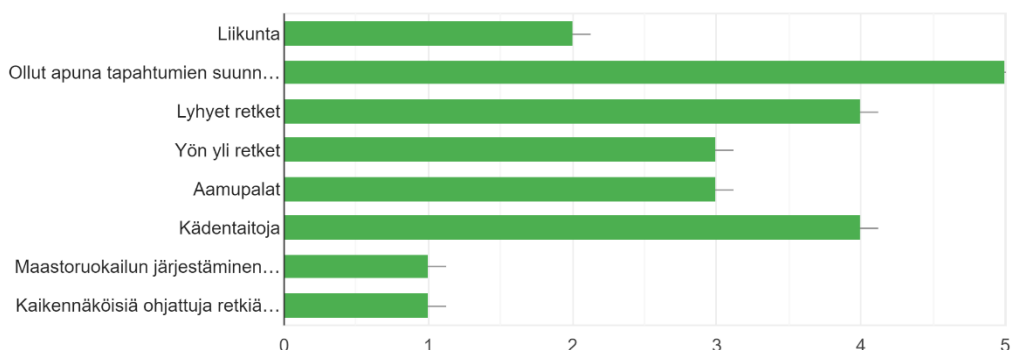
Innopajojen sisällön otin suoraan Innoboksin (Verke s.a.) korteista. Harjoitukset olivat suurimmaksi osaksi suoraan sopivia tämän kehittämistyön tarpeisiin.

4.4.2 Kysely Etapin luontopolkua eteenpäin -työpajan vapaaehtoisille

Tein joulukuussa 2021 Google formsilla kyselyn Luontopolun vapaaehtoisille (liite 5). Siihen pystyi vastaamaan paperille vapaaehtoisten pikkujouluissa tai myöhemmin sähköisesti. Paperivastaukset syötin itse Google forms -lomakkeeseen. Vastauksia tuli yhteensä seitsemän. Anonymiteetin vuoksi en purata tässä kaikkia vastauksia, jotta vastanneita ei tunnisteta vastausten perusteella. Kyselyn tarkoitus oli kysyä palautetta kuluneesta vuodesta aktiivisilta vapaaehtoisilta. Kyselyä tehdessä ei tämän opinnäytetyön menetelmiä ja toimenpiteitä ollut vielä päätetty, mutta kehittämistyön tavoite huomioiden kysyin vapaaehtoistyön muodoista sekä vapaaehtoisten motivaatioista.

Vastanneet ovat osallistuneet hyvin erilaisiin tehtäviin Luontopolulla (kuva 6). Suurin osa on ollut mukana suunnittelemassa erilaisia tapahtumia sekä ollut mukana lyhyillä retkillä tai opettanut erilaisia kädentaitoja.

Kuva 6. Millaisia vapaaehtoistehtäviä olet tehnyt?

Vapaaehtoistoiminnassa motivoi muun muassa mielekäs tekeminen, ihanat ihmiset, merkityksellisyden tunteminen, luonto, kädentaitojen jakaminen ja se, että voi harjoitella ohjaajan taitoja. Useammassa vastauksessa tuli esiin hyvä seura ja ihmiset. Vapaaehtoistoiminnassa tykätään muun muassa siitä ettei tarvitse sitoutua pitkäksi aikaa ja että toimitaan tiiminä.

4.4.3 Innopajat

Ensimmäinen kokoontuminen oli avaus-tapaaminen nuotiolla. Halusin pitää ensimmäisen tapaamisen vapaamuotoisena nuotion äärellä, koska ulkona oleminen ja nuotiolla istuminen kuuluu oleellisena osana Luontopolun toimintaan.

Tämä tarjosi myös mahdollisuuden tavata uusia vapaaehtoisia ja vapaaehtoisten verkostoitua toistensa kanssa.

Tapasimme tiistaina 8.2.2022 Tampereen Niihaman majan kodalla, mitä usein vuokrataan Luontopolun käyttöön. Nuotiolla istumisen lisäksi jokainen esitteli itsensä lumen avulla, jokainen sai rakentaa lumesta teoksen, jonka avulla halusi esitellä itsensä, tällä halusin myös esitellä yhden tavan tehdä reflektointia. Tämän jälkeen osallistujat kiersivät lyhyen kierroksen metsässä, jonne oli jättänyt seitsemän erilaista kysymystä (kuva 7) ja lappuja, joihin pystyi kirjoittamaan vastaukset. Ajatukseni oli lämmitellä ideointia sekä kysyä samalla ajatuksia Luontopolun toiminnasta.

Kuva 7. Ideointi-kysymys

Tapaaminen onnistui hyvin. Tapaamiseen ilmoittautui kahdeksan vapaaehtoista, mutta lopulta siihen osallistui kuusi, joista yksi oli vapaaehtoistoimintaan vasta edellisellä viikolla liittynyt, lisäksi yksi henkilökunnan edustaja osallistui harjoitusten tekemiseen. Pikaisen ideoinnin avulla tuli myös useampi hyvä ja ihan realistinen idea, mitkä voidaan toteuttaa, kuten esimerkiksi Pettulettujen oma viljelypalsta. Osallistujat tekivät myös pareittain lumesta prototyyp-

pit yhdestä ideasta, kyse oli leikkimielinen harjoitus, missä yhdistettiin useimpia ideoita kuten esimerkiksi tutustuminen Ikurin jääveistospuistoon, jäistä pelastautumisharjoitus sekä porkkanapillin teko.

Kerroin tulevista Innopajoista lyhyesti ja osallistujat olivat siitä kiinnostuneita. Painotin sitä ettei Innopajoihin osallistuminen sitouttaisi heitä mihinkään eli vaikka he ideoisivat jotain tapahtumaan, niin se ei suoraan velvoita heitä sitä järjestämään. Näin halusin luoda Innopajoihinkin vapaaehtoisuuden ilmapiiriin eli se olisi täysin vapaaehtoista ja voi rohkeasti lähteä ideoimaan tapahtumaa, mitä ei kuitenkaan välttämättä itse haluaisi olla järjestämässä. Sitä toki toivoin, että oltaisiin aktiivisesti jokaisella kerralla mukana, jos se vain olisi mahdollista.

Ensimmäinen Innopaja – Idean löytäminen

Korona-rajoitusten vuoksi pidimme kolme ensimmäistä tapaamista Teamsin välityksellä. Tämä mahdollisti myös esimerkiksi pienen lapsen kanssa kotona olevan äidin sekä useamman työssäkäyvän osallistumisen. Ensimmäiseen pajaan (liite 1.) ilmoittautui yhdeksän, mutta lopulta osallistui kuusi vapaaehtoista. Kahdelle vapaaehtoiselle muokkasin materiaalin itsenäisesti tehtäväksi.

Ensin esittelin osallistujille itseni ja kerroin tekeväni opinnäytetyötä, mihin tulevat Innopajat liittyisivät. Kerroin myös käytössä olevasta Innoboksista (Verkes a.). Osallistujat esittelivät itsensä ja sen jälkeen siirryimme Innoboksista löytyviin lämmittelyharjoituksiin (Uudet käyttötarkoitukset ja Piirrä kissa), mitkä olin valinnut Innoboksin korteista. Lämmittelyharjoitukset olivat osallistujien mielestä kivoja ja niiden avulla päästiinkin rentoon ilmapiiriin.

Lämmittelyn jälkeen tehtävänä oli listata paperille asioita, mitkä motivoi Innopajoissa sekä miettimään myös omia tavoitteita pajojen suhteen. Tästä siirryimme lyhyelle tauolle, jonka jälkeen jaoin osallistujat kahden hengen ryhmiin eli kolmeen huoneeseen, jossa he alkoivat miettiä ensin nuoruuteen liittyviä ongelmia ja sitten Luontopolun vapaaehtoistoimintaan liittyviä ongelmia. Purimme harjoitukset yhdessä ja tehtävät herättivät jonkin verran keskustelua.

Teams-alusta tuo kuitenkin keskusteluun oman haasteensa, jos vertaa lähitaapaamiseen, osallistujat ovat hiljaisempia ja vapaamuotoisempaa keskustelua ei niin synny.

Seuraavaksi osallistujat jatkoivat samoissa pienryhmissä miettimään ratkaisuja edellä mietittyihin ongelmiin. Eli mitä konkreettisia ratkaisuja voisi olla? Minkälaisia tapahtumia tai menetelmiä voisi käyttää? Kehotin miettimään erityisesti ongelmia ja ratkaisuja, mitkä liittyisivät Luontopolun toimintaan.

Kotitehtävänä osallistujien tuli miettiä yksi idea, jonka he haluavat esitellä seuraavalla kerralla muille.

Toinen Innopaja – Idean valinta

Toiseen Innopajaan osallistui neljä vapaaehtoista, joista kaksi oli ensimmäistä kertaa, heille olin lähettänyt edellisen kerran materiaalin itsenäisesti tehtäväksi. Aloitimme taas muutamalla Innoboksista (Verke s.a.) löytyvällä lämmittelyharjoituksella (liite 2.), joista etenkin ensimmäinen harjoitus (Maailmanrauha) herätti paljon keskustelua juuri puhjenneen Ukrainan konfliktin vuoksi, huomioin aikataulussa sen, että nuorilla olisi ehkä tarvetta puhua tästä ajankohtaisesta asiasta ja niin muutaman kohdalla olikin.

Puolet osallistujista oli ensimmäistä kertaa Innopajassa mukana, joten annoin heille hieman aikaa pohtia kahdessa pienryhmässä omaa ideaa, jota voisi alkaa viemään eteenpäin. Ideoinnin ja tauon jälkeen pyysin ryhmiä esittelemään oman ideansa muille. Olin myös saanut yhdeltä poissaolijalta idean muille esiteltäväksi. Kirjoitimme ideat myös Padlettiin. Keskustelimme vielä jonkin aikaa näistä esille tulleista ideoista.

Kolmas Innopaja – Idean muokkaaminen

Kolmannella tapaamiskerralla pohditaan edellisellä kerralla päätettyjä ideoita vielä useammalta eri kantilta, löytyisikö uusia oivalluksia tai muutettavaa (liite 3). Osallistujia oli vain kaksi, joista toinen osallistui ensimmäistä kertaa ja toi-

nenkin oli ollut edellisellä kerralla pois. He halusivat tehdä harjoituksia yhdessä, kummallakin oli oma idea, mutta he pohtivat niitä yhdessä yksi kerrallaan.

Kirjoitimme ensin osallistujien ideat edellisen kerran ideoiden kanssa samaan Padlettiin. Tämän jälkeen he tekivät Innoboksin harjoituksen Liittyvät ideat, missä pohdittiin aiheeseen liittyviä uusia ideoita ja näihin uusiin ideoihin liittyviä uusia ideoita ja lopuksi arvioitiin, että tuliko mieleen joku uusi parempi idea?

Seuraavaksi pohdittiin ideaan liittyviä resursseja sekä sitä, että miten idea muuttuisi, jos joku ratkaiseva resurssi siitä poistettaisiin? Tässä kohtaa piti miettiä kolme uutta tapaa toteuttaa tämä idea ilman tätä ratkaisevaa resurssia. Lopuksi tuli miettiä taas, että oliko joku uusista ideoista parempi kuin alkuperäinen?

Viimeinen harjoitus tällä kerralla oli WOW, missä mietittiin ideaa neljältä eri kantilta. Mikä siinä oli WOW? Mikä oli blaaah? Minkälainen olisi versio 0.5. eli karvalakkiversio ja mikä taas versio 2.0., jolloin arvo ja merkitys tuplaantuisi?

Neljäs Innopaja – Idean paketointi

Viimeinen varsinainen Innopaja toteutettiin lähitapaamisena Etapin uusissa tiloissa (liite 4). Aiheena oli prototyypin rakentaminen ja koska koronarajoitukset olivat jo hellittäneet, niin tapaaminen oli helpompi toteuttaa samassa tilassa. Pajaan osallistui viisi henkeä, joista yksi oli uusi vapaaehtoinen ja toinen ensimmäistä kertaa mukana Innopajassa.

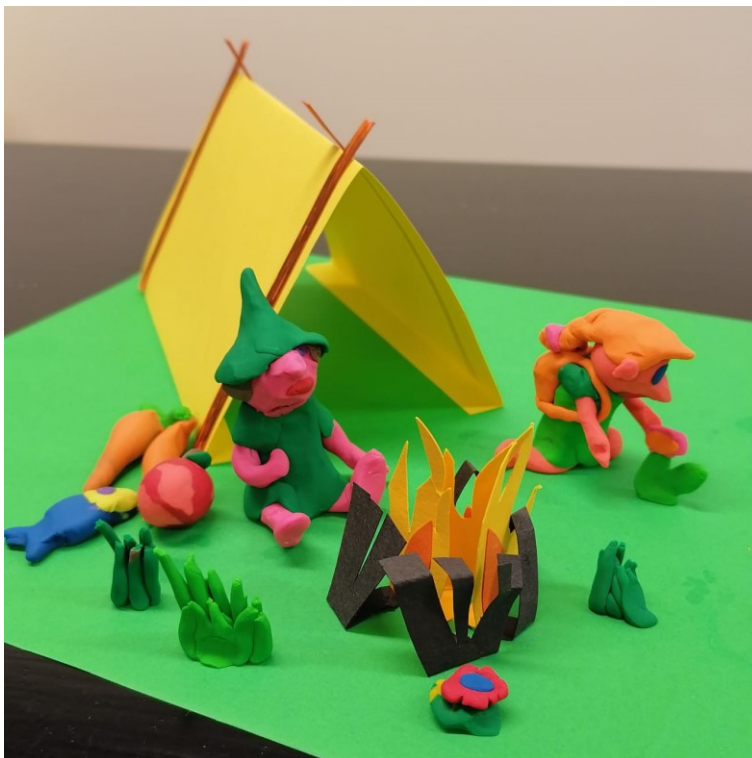
Varasin tapaamiseen mukaan kartonkia, liimaa, tusseja ja muovailuvahaa. Aloitimme tapaamisen välipalalla ja vapaamuotoisella keskustelulla. Pidimme ensin kierroksen, jossa jokainen sai kertoa oman ideansa, uusi vapaaehtoinen oli jo suunnitellut ensimmäistä tapahtumaa, joten hän otti sen tämän kerran ideaksi. Toinen ensimmäistä kertaa Innopajassa mukana ollut ideoi pikaisesti tapahtuman. Esittelyn aikana tuli jo hyvää keskustelua ja jonkinlaista lisäideointiakin tapahtumiin liittyen.

Kierroksen jälkeen osallistujat saivat kynät ja paperia ja pääsivät pohtimaan vielä omia ideoitaan viiden kysymyksen avulla, jotka olin laittanut seinälle.

1. Mitä ongelmia tai haasteita ideassa on? (Korkeintaan 3 asiaa).
2. Miten ongelma ratkaistaan? (Korkeintaan 3 asiaa).
3. Resurssit
4. Kohderyhmä
5. Miten idea/tuote hyödyttää kohderyhmää?

Tämän kierroksen jälkeen pohdittiin vielä ryhmässä muiden ideoita näiden kysymysten avulla. Tässä syntyi hyvää pohdintaa etenkin haasteista ja ratkaisuista.

Tämän jälkeen osallistujat saivat valita haluamansa materiaalin ja pääsivät rakentamaan ideastaan prototyypin haluamallaan luovalla tavalla. Tähän oli noin 40 minuuttia. Lopuksi prototyypit esiteltiin muille. Prototyypiksi pääsi muun muassa pelillinen retki (kuva 8), lepakkoretki ja pyöräretki. Lisäksi oli idea vapaaehtoistoiminnan kehittämistä sekä idea, missä Pettuletut auttaisivat esimerkiksi vanhuksia puutarhatöissä.

Kuva 8. Prototyyppi

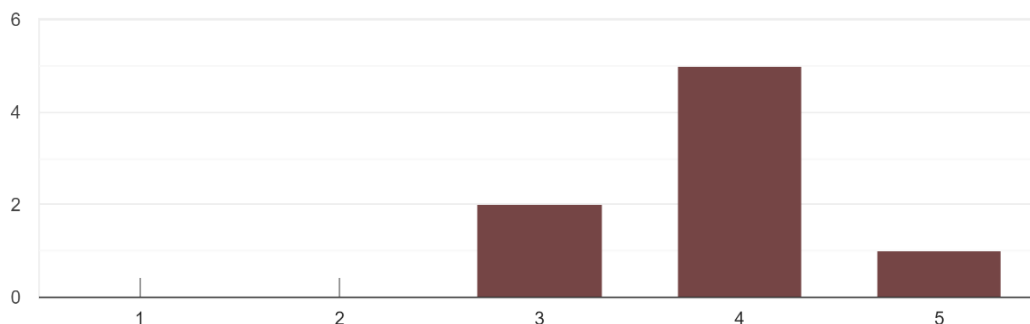
Päätösnuotio

Tämän piti olla viikko viimeisen Innopajan jälkeen, mutta tapahtuma ei toteutunut, koska ilmoittautumisia ei tullut. Vapaaehtoisten pajoissa tekemiä ideoita viedään joka tapauksessa eteenpäin ja kehittämistyön tulokset esitellään muulle henkilökunnalle uudelleen sovittuna aikana.

4.4.4 Innopajojen palautekysely

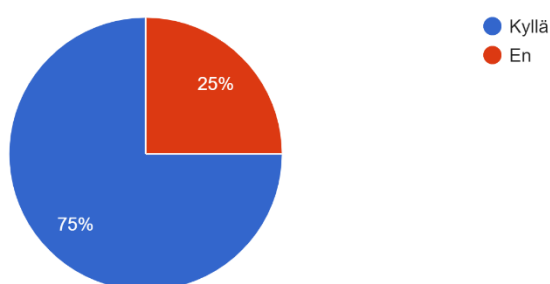
Lähetin Innopajojen jälkeen osallistujille palautekyselyn (liite 6). Tämän kyselyn tarkoituksena oli erityisesti selvittää miten osallistujien mielestä Innoboksin Innovointikorttien harjoitukset sopivat Luontopolun vapaaehtoistoiminnan kehittämiseen sekä olivatko he oppineet jotain uutta Innopajojen aikana.

Vastanneista suuri osa (kuva 9) koki, että Innoboksin harjoitukset sopivat melko hyvin tai hyvin vapaaehtoistoiminnan kehittämiseen (1 = huonosti, 5 = hyvin).

Kuva 9. Miten Innoboksin tehtävät soveltuvat luontopolun vapaaehtoistoiminnan kehittämiseen?

Suurin osa (kuva 10) koki myös oppineensa Innopajojen aikana jotain uutta.

Kuva 10. Opitko Innopajojen aikana jotain uutta?

Vapaamuotoisten kommenttien perusteella osallistujat oppivat esimerkiksi uusia *icebreaker* -harjoituksia, innovointi-alustoja ja menetelmiä innovointiin. Moni oli löytänyt työpajojen aikana itsestään luovuutta ja ideoijan. Koettiin, että harjoitusten avulla löytyi enemmän ideoita.

Ideoinnin herättelyyn uutta näkökulmaa ja ehkä vikalla kerralla kerrankin löysin itsestäni myös jotakin luovuutta. :D

Ideointia. En ole pitänyt itseäni ideanikkari mutta pajassa huomasin, että se ei olekaan niin vaikeaa.

Palautelomakkeen lopussa kysyin toiveita tulevia koulutuksia varten. Osallistujat olivat pitäneet työskentelystä ja toivoivat samanlaista lisää. Ryhmänä ideointia pidettiin hyvänä ja hedelmällisenä. Yhdessä palautteessa pohdittiin sitä, että olisi hyvä yhdistää vapaaehtoisia, jolloin tapahtumia ei tarvitse järjestää yksin.

...Oon kuullut että monella vapaaehtoiseks ilmoittautuneella tapahtumien järjestämisen aloittamista estää se että tuntuu ettei osaa kaikkea ite, esim ohjaajan asemassa oleminen on uutta, tursut tai ruokasuunnitelmat hirvittää tai jännittää kun ei tunne meidän Pettuja niin uppo oudoille tyypeille jännittää vetää jotain toimintaa. Eli vapaaehtoisten yhdistämistä suosittelen, tai pientä valmentamista ja yhdessä tekemistä työntekijöiden puolelta, itekseen voi olla kova kynnys rueta mitään järkkäämään ja sitten käy niin ettei järkkää ollenkaan :)

Parasta työpajoissa tuntui olevan muiden kohtaaminen ja ideoiden työstäminen yhdessä, se mainittiin useamman kerran, kun kysyin, mikä työpajoissa oli parasta. Koettiin, että yhdessä muiden kanssa ideoiden työstäminen oli hyvää, yksi ei pääse niin pitkälle. Yhdessä palautteessa mainittiin myös vapaaehtoistyön merkityksen pohtiminen, sen miettiminen yhdessä muiden kanssa koettiin tärkeäksi.

Porukka

Ideointi ja uutena pääsi tutustumaan muihin vapaaehtoisiiin.

5 TULOKSET JA JOHTOPÄÄTÖKSET

5.1 Tulokset

Tässä kehittämistyössä oli tavoitteena kehittää vapaaehtoistoimintaa Luontopolulla osallistavien työpajojen avulla. Tavoitteena oli tehdä toiminnan järjestämisestä vapaaehtoisille helpompaa osallistavien kehittämistyöpajojen avulla.

Innopajoihin osallistui 10 erillistä vapaaehtoista, ensimmäisessä oli mukana kuusi, toisessa neljä, kolmannessa kaksi ja neljännessä viisi. Lisäksi pajoja edeltävään avaus -tilaisuuteen osallistui seitsemän. Pajoja suunniteltaessa ajatuksena oli, että jokaisessa pajassa olisi aina samat henkilöt mukana.

Tämä ei kuitenkaan toteutunut.

En päässyt työpajojen suhteen täysin tavoitteeseen. Ajatuksena oli saada valmiita tapahtumia, mitä olisi helppo toteuttaa, nyt jäimme kuitenkin vielä ideoiden asteelle. Ideointi ja suunnittelu oli nopeaa, mutta käytännössä aikataulun vuoksi ideoita ei päästy testaamaan ennen niiden paketoitua, mikä olisi ollut etenkin kokeilukulttuurille ominaista. Ideoiden tulisi olla konkreettisempia, jotta niitä voitaisiin testata nopeasti. Lisäksi aikaa pajoille ja etenkin ideoiden toteuttamiselle tulisi olla enemmän. Hyviä ideoita tuli kuitenkin paljon ja niiden kehittämistä toivottavasti jatketaan.

Innopajat olivat kuitenkin tarpeellisia, niissä oli hyvää rakentavaa keskustelua ja pajojen aikana toimintaan mukaan tulleet uudet vapaaehtoiset pääsivät nopeasti sisään Luontopolun toimintaan. Uusien kohdalla työpajat olivat juuri oikeaan aikaan, he pääsivät heti tutustumaan muihin vapaaehtoisiin ja pääsivät suunnittelemaan tapahtumia.

5.2 Johtopäätökset ja pohdinta

Tässä kehittämistyössä oli kyse kokeilukulttuurista ja yhtenä tavoitteena oli myös testata Verken Innoboksia tällaisen toiminnan kehittämisessä. Kyseinen menetelmä vaati paljon heittäytymistä ja vaikka noudatinkin korttien ohjeita, jouduin kuitenkin jokaisessa työpajassa improvisoimaan. Kukaan osallistujista ei ollut jokaisessa työpajassa mukana, usein joku tuli myöhässä tai joutui poistumaan aikaisemmin.

Innoboksi (Verke s.a.) on alun perin kehitetty digitaalisen nuorisotyön kehittämiseen. Koin kuitenkin, että se sopi mainiosti myös Luontopolun tapaiseen yhteisöön. Lämmittelykorteissa oli paljon hyviä harjoituksia minkä tahansa tapaamisen alkuun, Luontopolulla tehdään ideointia tehdään viikoittain ja osa harjoituksista sopisi säännölliseen käyttöön. Innoboksi jääkin Luontopolun käyttöön ja sitä voi hyödyntää jatkossakin toiminnassa.

Innoboksia voisi hyvin hyödyntää myös muissa yhteisöissä ja esimerkiksi urheiluseuroissa. Innovointikorttien avulla on helppo ideoida toimintaa ja tapahtumia, materiaalia voi muokata myös omiin tarpeisiin paremmin sopiviksi.

Parasta opinnäytetyön työpajojen aikana oli keskustelut vapaaehtoisten kanssa ja myös heidän keskinäinen keskustelunsa etenkin viimeisen työpajan aikana, joka oli Luontopolun tiloissa. Illan aikana oli paljon vapaata keskustelua, mutta myös ideointia ja kehittämistä. Osallistujilta tuli myös paljon ideoita toiminnan kehittämiseen. Tällaiselle kohtaamiselle ja keskustelulle oli selkeästi tarvetta. Palautekyselyssä (liite 6) parhaiksi asioiksi työpajoissa koettiin muiden kanssa oleminen ja ideoiden työstäminen yhdessä.

Teams toimi työpajojen alustana ihan hyvin. Välillä oli ongelmia äänen tai linkkien kanssa, kaikki eivät esimerkiksi päässeet Padlettiin, mutta tällöin toimin itse kirjurina. Vedin näiden pajojen aikana ensimmäistä kertaa Teams-kokouksia ja siihen nähden kaikki sujui hyvin, olin tehnyt Canva-ohjelmalla esitykset, mitä jaoin kokouksen aikana.

5.3 Kehittämisprosessin arviointi

Osallistavat työpajat onnistuivat mielestäni ihan hyvin. Alkukiinnostus oli hyvä, jokaiseen pajaan riitti osallistujia, mutta ei niin paljon, mitä alun perin ilmoittautumisia oli. En ehkä osannut olla riittävän innostava markkinoinnissa, toisia olisi varmasti palvellut paremmin se, että päivät olisi ollut paljon aikaisemmin tiedossa. Pajojen kokoontuminen Teamsissa ei varmasti miellyttänyt kaikkia, toisaalta se palveli hyvin esimerkiksi opiskelijoita ja työssä käyviä.

Työpajat vaativat paljon improvisointia ja koin, että onnistuin ohjaajana hyvin. Koin työpajojen ohjaamisen helpoksi, vaikka se vaatikin paljon joustamista ja venymistä. Osa harjoituksista toimi sellaisenaan, mutta monia muutin, välillä hyvin pikaisella aikataululla.

Olin aktiivinen pajojen markkinoinnissa, laitoin osallistujille henkilökohtaisesti WhatsApp-viestiä, missä kutsuin heidät jokaiseen pajaan erikseen, laitoin myös linkit kokouksiin ja tämän lisäksi jaoin nämä tiedot myös yhteisessä Pet-tuohjaajat-ryhmässä. Mukaan sai tulla myöhässä ja sain lähteä aikaisemmin eli pyrin siihen, että jokainen halukas voisi osallistua hänelle parhaalla tavallaan. Muokkasin myös materiaaleja itsenäisesti tehtäviksi heille, jotka eivät päässeet työpajoihin, mutta halusivat kuitenkin osallistua. Kaikki jousto vei paljon aikaa ja resursseja, mutta halusin sen tässä kohtaa antaa.

Palautteen perusteella Innopajat onnistuivat hyvin, osallistujat oppivat uutta ja kokivat nimenomaan toisten kohtaamisen ja yhdessä ideoinnin hyvänä. Tämä kannustaa jatkamaan vastaavanlaista toimintaa myös jatkossa.

5.4 Kehittämisehdotuksia

Työpajojen aikana osallistujilta tuli paljon hyviä kehitysehdotuksia vapaaehtoistoimintaa liittyen. Siellä toivottiin, että vapaaehtoistoiminnan rekrytointia ja perehdyttämistä kehitettäisiin. Uudella vapaaehtoisella menee paljon aikaa käytäntöjen selvittämiseen ja kuten itsekkin olen huomannut, niin osa vapaaehtoisista jää toiminnasta pois jo ennen kuin pääsee kunnolla alkuun. Jonkinlainen perehdytysmateriaali on muutamia vuosia sitten tehty, mutta se ei ole aktiivisessa käytössä. Sen päivittäminen ja koulutus olisi hyvä aihe esimerkiksi jollekin opiskelijalle.

Lisäksi voisi olla perehdytyskansio, mikä voisi olla sekä sähköinen että myös fyysisenä Luontopolun tiloissa. Kansiossa olisi kaikki oleellinen tieto toiminnan järjestämiseen. Viimeisessä Innopajassa eräs osallistuja ideoi kansiota, missä olisi jokaisen vapaaehtoisen profiili, minkä perusteella voisi löytää tapahtumaan järjestämään toisen vapaaehtoisen esimerkiksi samojen kiinnostuksen kohteiden perusteella. Tätä kannattaisi myös kokeilla.

Käytäntöön voisi ottaa myös uusien illan, mikä järjestettäisiin muutaman keran vuodessa ja sinne voisi tulla etenkin kaikki uudet vapaaehtoiset, mutta halutessaan myös vanhoja. Yleensäkin kaikki vapaamuotoiset tapaamiset on toivottuja eli järjestettäisiin mahdollisuus tutustua toisiin vapaaehtoiisiin esimerkiksi kahvikupin äärellä ilman sen tarkempaa ohjelmaa.

Vapaaehtoiset ovat toivoneet koulutusta muun muassa retkeilytaitoihin eli oppia oman retkeilyn tueksi ja tästä olisi varmasti apua myös Luontopolun vapaaehtoistoiminnan järjestämiseen. Ensiapu-kursseja on ollut säännöllisesti ja niitä tarjotaan varmasti myös jatkossa.

Prosessin aikana on tullut paljon hyviä ideoita jatkoa ajatellen. Jatkossa on hyvä ottaa käytäntöön säännölliset vapaaehtoisten tapaamiset, missä jatketaan tapahtumien ideointia yhdessä. Lisäksi olisi hyvä koota pieni työryhmä vapaaehtoisista vapaaehtoistoiminnan kehittämistä varten, vapaaehtoiset tietävät itse parhaiten, missä ongelmat piilee ja heille on myös hyviä taitoja toimintaa kehittää.

LÄHTEET

Building Equal and Inclusive Societies. 2022 State of the World's Volunteerism Report. United Nations Volunteers programme. 2021, 31–41. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://swvr2022.unv.org/wp-content/uploads/2022/02/UNV_SWVR_2022.pdf [viitattu 9.4.2022].

Eskola, A. & Kurki, L. (toim.) 2001. Vapaaehtoistyö auttamisena ja oppimisena. Tampere: Vastapaino.

EtappiWEB s.a. Mikä Etappi? Tampereen seudun Työllistämisyhdistys Etappi ry. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://treyty.org/etappi/mika-etappi> [viitattu 15.8.2021].

Harju, A. 2019. Usein sanottua vapaaehtoistoiminnasta. Teoksessa Hirvonen, S. & Puolitaival, S. (toim.) Vapaaehtoistoiminnan arvo. Kansalaisareenan julkaisu 2/2019, 8–17. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://kansalaisareena.fi/wp-content/uploads/2019/12/Vapaaehtoistoiminnan_arvo_Page-View_WEB.pdf [viitattu 16.10.2021].

Innanen, P. 2018. Osallistamisen sudenkuopat, osa 1. Palvelumuotoilu Palo Oy. WWW-dokumentti. Päivitetty: 10.2.2018. Saatavissa: <https://www.palvelumuotoilupalo.fi/blogi/2018/2/10/osallistamisen-sudenkuopat> [viitattu 25.10.2021].

Into – etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry. s.a. Työpajatoiminta. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.intory.fi/tyopajatoiminta/> [viitattu 14.1.2022].

Jeesaan – Nuori vapaaehtoistoiminnassa s.a. Aiemmat hankkeet. Kansalaisareena ry. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://kansalaisareena.fi/aiemmat-hankkeet/> [viitattu 17.10.2021].

Kallio, P. & Puhakka, A. 2020. Kokeilukulttuurin johtaminen. Jatkuva oppiminen. Itä-Suomen yliopisto. Blogi. Päivitetty: 23.1.2020. Saatavissa: <https://blogs.uef.fi/jatkuvaoppiminen/2020/01/23/kokeilukulttuurin-johtaminen/> [viitattu 22.3.2022].

Kansalaisareena. 2021. Vapaaehtoistyö piti pintansa koronavuonna. Kansalaisareena ry. Lehdistötiedote. Päivitetty 18.5.2021. Saatavissa: <https://www.epressi.com/tiedotteet/avustukset-ja-vapaaehtoistyo/vapaaehtoisty-piti-pintansa-koronavuonna-2.html?block=5&customer=2090> [viitattu 22.8.2021].

Karreinen, L., Halonen, M. & Tennilä, M. (toim.) 2013. 10 askelta parempaan vapaaehtoistoimintaan. Helsinki: Visio.

Kokeilukulttuuri. 2012. SitraFund. Youtube. Videoleike. Julkaistu 20.9.2012. Saatavissa: <https://www.youtube.com/watch?v=1YEM2pQQNEc> [viitattu 15.1.2022].

Koskiahho, B. 2001. Sosiaalipolitiikka ja vapaaehtoistyö. Teoksessa Eskola, A. & Kurki, L. (toim.) Vapaaehtoistyö auttamisena ja oppimisena. Tampere: Vastapaino, 15–40.

Kuure, T. 2015. Sosiaalisen vahvistamisen määrittely ja asema nuorten hyvinvoinnin palvelujärjestelmässä. Teoksessa Kuure, T., Kapanen, A. ja Lipponen, E. Sosiaalinen vahvistaminen käsitteensä ja palveluina. Sosiaalisen vahvistamisen kehittämistoiminnan tuloksia. Valtakunnallinen työpajayhdistys ry, 5–67. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://docplayer.fi/2967551-Sosiaalinen-vahvistaminen.html> [viitattu 14.1.2022].

Laasanen, J. 2011. Vapaaehtoistyön kansantaloudelliset vaikutukset. Raportteja 70. Helsingin yliopisto. Ruralia-instituutti. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/225281/Raportteja70.pdf?sequence=1&isAllowed=y> [viitattu 25.10.2021].

Laitila, J. 2017. Tampereen Pettulelut – rehellistä yhdessäoloa. *Etappilehti* 1, 24–27. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://trey.org/luontopolku/images/pdf/pekkulelut.pdf> [viitattu 20.8.2021].

Lindholm, A. 2019. Kokeilukulttuurista vaikuttavuutta kehittämiseen. HUMAK. WWW-dokumentti. Päivitetty 5.11.2019. Saatavissa: <https://www.humak.fi/blogi/kokeilukulttuurista-vaikuttavuutta-kehittamiseen/> [viitattu 15.1.2022].

Markkola, P. 2005. Kristillissosiaalinen työ, kansalaisaktivismi ja naiset 1800-luvulla. Teoksessa Nylund, M. & Yeung, A.B. Vapaaehtoistoiminta. Anti, arvot ja osallisuus. Tampere: Vastapaino, 39–45.

Niemelä, H. 2016. Osallistaminen for dummies – mitä jokaisen tulisi tietää. Blogi. Päivitetty 25.04.2016. Saatavissa: <https://www.fountainpark.fi/blogi/osallistaminen-for-dummies/> [viitattu 30.10.2021]

Nuoret vapaaehtoistyössä 2018. Kansalaisareenan, Kirkkohallituksen ja Opintokeskus Siviksen Taloustutkimuksella teettämä tutkimus. 2020. Kansalaisareena ry. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://kansalaisareena.fi/wp-content/uploads/2020/10/Kyselyn-tuloksia-nuorten-nakokulmasta_10012019.pdf [viitattu 25.10.2021].

Nuorisolaki 21.12.2016/1285.

Paananen, E. & Piironen, M. 2021. Kommentti: Vastalääke sosiaalisen luottamuksen puutostiloihin piilee sosiaalisen vahvistamisen työotteessa. Into – etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry. WWW-dokumentti. Päivitetty 21.6.2021. Saatavissa: <https://www.intory.fi/ajankohtaista/uutiset/kommentti-vastalaake-sosiaalisen-luottamuksen-puutostiloihin-piilee-sosiaalisen-vahvistamisen-tyootteessa/> [viitattu 14.1.2022].

Penttinen, P. 2020. Kehittämisprosessin hallinnan menetelmiä. Moniste.

Rautiainen, N. & Järvinen, T. 2015. Luontopolkua eteenpäin -hanke 2013–2015. Nuotion valossa tulevaisuus kirkastuu. Tampere: Tampereen seudun työllistämisyhdistys Etappi ry. WWW-dokumentti. Saatavissa: https://isu.com/etappi/docs/luontopolkua_eteenpaan_in [viitattu 18.8.2021].

Rautiainen, N. 2021. Projektipäällikkö. Sähköpostiviesti 1.12.2021. Etappi ry Luontopolkua eteenpäin -työpaja.

Rouvinen-Wilenius, P. 2014. Kohti osallisuutta – mikä estää, mikä mahdollistaa. Teoksessa Jämsén, A. (toim.) & Pyykkönen, A. oSallisuuden jäljillä. Saarijärvi: Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys ry, 51–68.

Seikkailukasvatus Luontopolkua eteenpäin työpajalla – reflektoinnin merkitys seikkailukasvatuksessa. 2020. Etappi Mediapaja. Youtube. Videoleike. Julkaistu 22.6.2020. Saatavissa: <https://www.youtube.com/watch?v=RqeZ0HG0-Ss> [viitattu 22.3.2022].

Särkelä-Kukko, M. 2014. Osallisuuden eriarvoisuus ja eriarvoistuminen. Mistä puhumme, kun puhumme osallisuudesta. Teoksessa Jämsén, A. (toim.) & Pyykkönen, A. oSallisuuden jäljillä. Saarijärvi: Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys ry, 34-50.

Tehtävävihko s.a. Innoboksi. Verke. WWW-dokumentti. Saatavissa: https://drive.google.com/file/d/1hGR2CxNU_mW6RtBhc4IEY8Ih-jHWlo6fA/view [viitattu 15.1.2022].

TEM s.a. Julkisten palveluiden uudistaminen. Työ- ja Elinkeinoministeriö WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://tem.fi/kokeilut> [viitattu 16.1.2022].

THL. 2020. Osallisuuden edistäminen. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. WWW-dokumentti. Päivitetty 29.10.2020. Saatavissa: <https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/osallisuuden-edistaminen> [viitattu 31.10.2021].

Tillaeus, J. 2020. Sadat uudet ihmiset ryhtyivät vapaaehtoistyöhön koronan vuoksi, ja he haluavat myös jatkaa sitä koronan jälkeen: ”Ihmisten voima ei ole mikään pieni asia”. Yle uutiset. WWW-dokumentti. Päivitetty 23.9.2020. Saatavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-11558557> [viitattu 14.1.2022].

Tutkimukset ja selvitykset s.a. Aineistoa. Kansalaisareena ry. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://kansalaisareena.fi/aineistoa/tutkimukset-ja-selvitykset/> [viitattu 17.10.2021].

Verke s.a. Innoboksi. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://verke.shorthandstories.com/innoboksi/index.html#section-AloitUS-Hwzf8tJTIh> [viitattu 15.1.2022].

Vihiniemi, P. 2020a. Motiivit ja motivointi. Aloittavan vapaaehtoistoiminnan koordinaattorin opas. Kansalaisareena ry. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://kansalaisareena.fi/aineistoa/aloittavan-vapaaehtoistoiminnan-koordinaattorin-opas/motiivit-ja-motivointi/> [viitattu 24.10.2021].

Vihiniemi, P. 2020b. Vapaaehtoistoiminta. Kansalaisareena ry. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://kansalaisareena.fi/aineistoa/aloittavan-vapaaehtoistoiminnan-koordinaattorin-opas/vapaaehtoistoiminta/> [viitattu 21.8.2021].

Yeung, A. B. 2005. Vapaaehtoistoiminnan timantti. Teoksessa Nylund, M. & Yeung, A. B. Vapaaehtoistoiminta. Anti, arvot ja osallisuus. Tampere: Vastapaino, 14–38, 104–125.

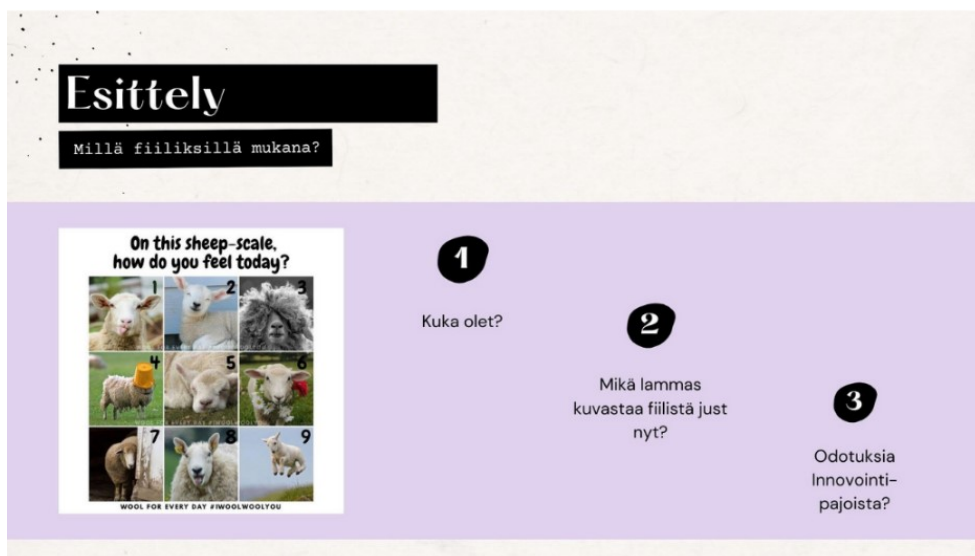
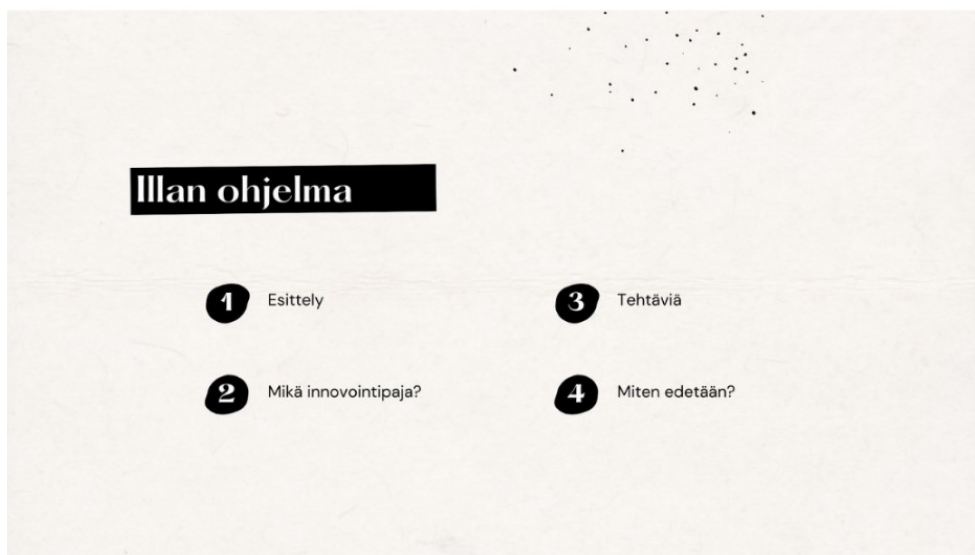
Yeung, A. B. 2020. Tärkein motiivi on auttamisen halu. Kansalaisfoorumi. WWW-dokumentti. Päivitetty: 18.11.2020. Saatavissa: <https://kansalaisyhteiskunta.fi/tietopankki/tarkein-motiivi-on-auttamisen-halu/> [viitattu 17.10.2021].

Yhdistykset, osallisuus ja vaikuttaminen 2021. Jelli. WWW-dokumentti. Päivitetty 29.06.2021. Saatavissa: https://www.jelli.fi/yhdistykset_yhteistyossa/osallisuus/yhdistykset-osallisuus-ja-vaikuttaminen/ [viitattu 31.10.2021].

Äyräväinen, I., Piirainen, A., Lintunen, T. ja Rantanen, T. Vapaaehtoistyöntekijöiden kokemuksia vastavuoroisuudesta ikääntyneiden ihmisten vapaaehtoistyössä. *Gerontologia* 1. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://journal.fi/gerontologia/article/view/75065/40964> [viitattu 17.10.2021].

Idean löytäminen

Innovointipaja

- Opinnäytetyö (valmis 05/22)
- Tavoite: vapaaehtoisten sitouttaminen ja vapaaehtoistyön helpottaminen
- Tehtävien/ tapahtumien paketointi
- Menetelmä:
Innovaatiokortit

Icebreaker

*Lämmitellään ensin vähän aivonystyröitä.

1

Avaa linkki
<https://padlet.com/satupesonen/kc34d4r3eok3hh>

Uudet käyttötarkoitukset

- Avaa Padlet
- Keksi 10 uutta käyttötarkoitusta paperiselle kirjalle
- Klikkaa Padletin + -merkkiä ja kirjoita ehdotuksesi, jokainen eri "lapulle"
- Voit halutessasi tykätä toisten ideoista

Aika: 5 minuuttia

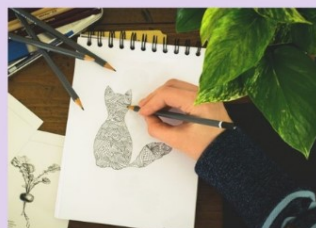
Icebreaker

*Lämmitellään ensin vähän aivonystyröitä.

Piirrä kissa

- Avaa YouTube ja laita hakusanaksi "Learn to draw a cat"
- https://www.youtube.com/results?search_query=learn+to+draw+a+cat
- Valitse video, jonka kesto alle 5 min ja piirrä kissa ohjeiden mukaan
- Avaa Padlet puhelimella
<https://padlet.com/satupesonen/zphrpej4aty59jp3>
- Klikkaa Padletin + -merkkiä, ota kissastasi kuva ja jaa se myös meille muille
- Voit halutessasi tykätä toisten piirustuksista

Aika: 20 minuuttia

Motivaatio

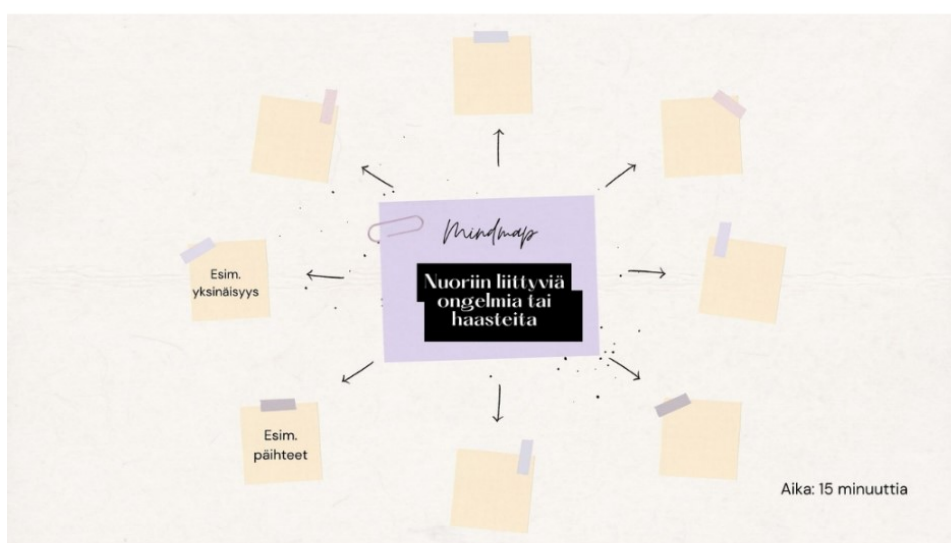
Pohditaan seuraavaksi hetki ajatuksia siitä, mikä meitä motivoi innovoimaan ja kehittämään uutta.

Kirjoita vastaukset seuraaviin kysymyksiin esim. vihkoon tai tekstitiedostoon.

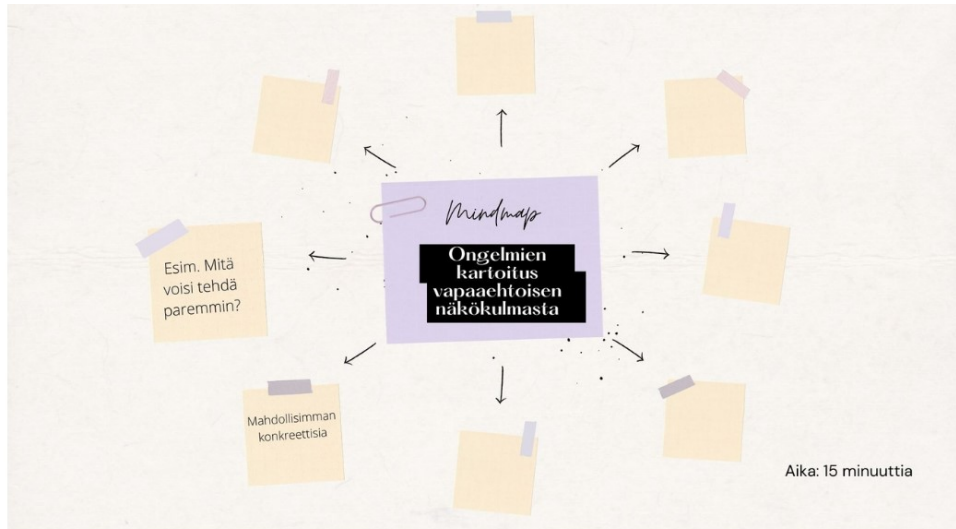
- 1** Miksi haluat saada aikaa muutosta?
- 2** Mikä sinua motivoi näissä innovointipajoissa?
- 3** Minkälaisia tavoitteita sulla on innovointipajojen suhteen?

CHANGE

Aika: 10 minuuttia

Aika: 15 minuuttia

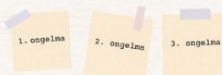
Pidetään 5 minuutin tauko

Ongelmanratkaisu

Miten nuoriin liittyviä ongelmia voidaan ratkaista vapaaehtoistoiminnan avulla?

1 Valitkaa ryhmässä 3 ongelmaa

2 Keksikää ongelmiin konkreettisia ratkaisuja, minkälaisista tapahtumista ja menetelmistä olisi apua?

Aika: 20 minuuttia

Ongelmanratkaisu

Miten nuoriin liittyviä ongelmia voidaan ratkaista vapaaehtoistoiminnan avulla?

- 1 Valitkaa ryhmässä 3 ongelmaa

- 2 Keksikää ongelmiin konkreettisia ratkaisuja, minkälaisista tapahtumista ja menetelmistä olisi apua?

Aika: 20 minuuttia

Valitkaa 1 idea, jonka esittelette muille seuraavalla kerralla

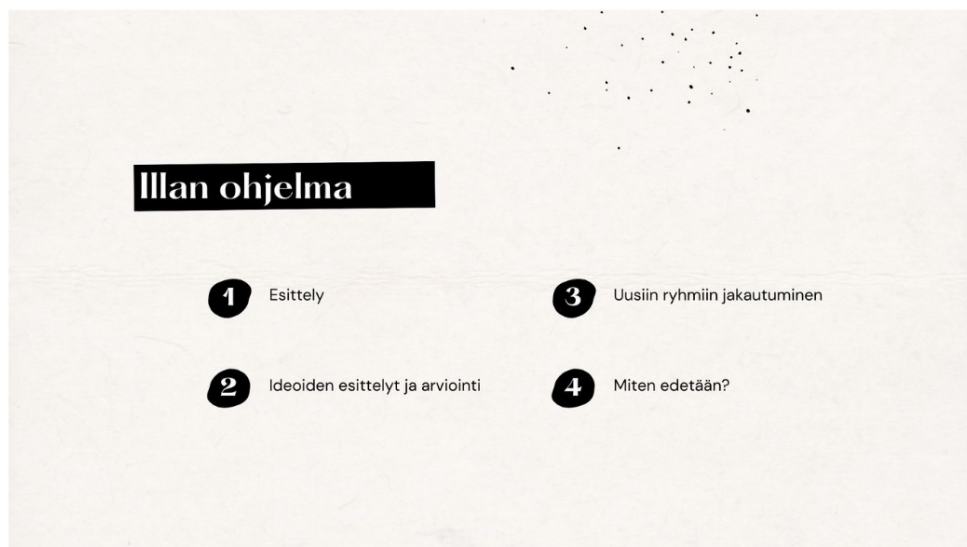

Kertokaa:
 • mikä ongelma?
 • kenen ongelma?
 • Mikä on ratkaisu?
 • Miten ratkaisu hyödyttää sitä, jolla ongelma on?

Miten edetään?

- 1 **Torstaina 17.2.2022**
Idean löytäminen
- 2 **Torstaina 24.2.2022**
Idean valinta
- 3 **Keskiviikkona 2.3.2022**
Idean muokkaaminen
- 4 **Tiistaina 15.3.2022**
Idean paketointi

Idean valinta

Icebreaker

Lämmitellään ensin vähän aivonystyröitä.

- Tämä tehdään pareittain
- Katsekkaa ympärillenne, mitä esineitä lähelläsi on?
- Valitse esineistä 2 (kumpikin pareista)
- Miettikää yhdessä, miten näillä esineillä voisi ratkaista maailmanrauhan?
- Valmistautukaa kertomaan muulle ryhmälle yhdestä esineestä - nimi ja parilla lauseella, miten sillä tuodaan rauha maailmaan.

Maailmanrauha

Aika: 10 minuuttia

Icebreaker

Lämmitellään ensin vähän aivonystyröitä.

- Harjoitus tehdään pareittain.
- Harjoituksessa herätellään luovuutta.
- Tehtävänä on yhdistää kaksi toisistaan poikkeavaa esinettä ja keksiä yhdistelmälle mahdollisimman paljon uusia käyttötarkoituksia.
- Lopuksi valitaan paras idea, joka esitellään muulle ryhmälle.
- Piirtoheitin + kenkäteline
- Työnnettävä ruohonleikkuri + ilmapatja
- Kastelukannu + vedettävä matkalaukku

Yhdistely

Aika: 10 minuuttia

Aloitetaan!

Mutta
ensin
5 min
tauko

Esittelyt

Jokainen pari esittelee oman ideansa muille.

Kertokaa:

- mikä ongelma?
- kenen ongelma?
- Mikä on ratkaisu?
- Miten ratkaisu hyödyttää sitä, jolla ongelma on?

• Avaa Padlet joko linkistä tai QR-koodilla

• Oikeassa alareunassa on + - merkki, paina sitä ja käy kirjoittamassa oma ideasi lyhyesti julkaisuun.

<https://padlet.com/satupasonen/og3j15xw01jmtv8x>

Uudet ryhmät

Näissä ryhmissä jatketaan ideoiden jatkojalostamista.

1. idea	2. idea	3. idea
4. idea	5. idea	6. idea

Idean muokkaaminen

Illan ohjelma

- 1 Esittely
- 2 Ideoiden esittelyt
- 3 Uusiin ryhmiin jakautuminen ja niissä työskentely
- 4 Miten edetään?

Millä fiiliksillä tänään mukana?

On a scale of Baby Yoda, how are you feeling today?

• Avaa Padlet joko linkistä tai QR-koodilla

<https://padlet.com/satupesonen/5tktop73wq6ed50>

Uudet ryhmät

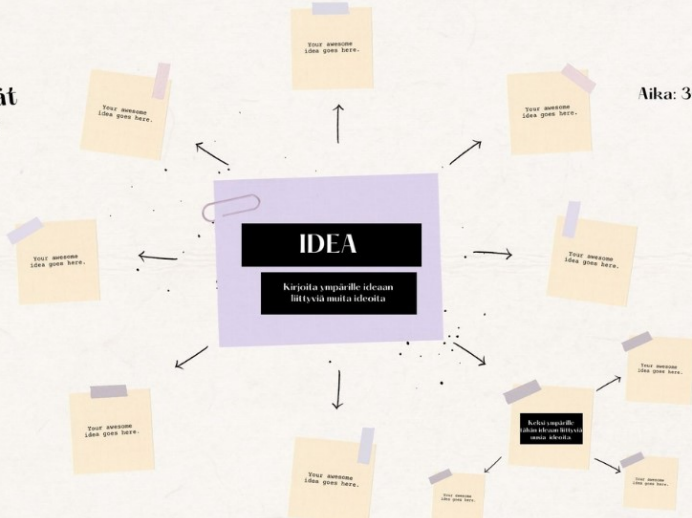
Näissä ryhmissä jatketaan ideoiden jatkojalostamista.

1. idea	2. idea	3. idea
4. idea	5. idea	6. idea

Liittyvät ideat

Aika: 30 minuuttia

IDEA
Käyjiä ympärille ideaan liittyviä muita ideoita

Aika: 20 minuuttia

Resurssiharjoitus

Miten idea muuttuu, jos siitä poistettaisiin joku konkreettinen resurssi?

- 1 Listatkaa konkreettisia resursseja, joita ideaanne liittyy (esim. raha, työntekijä, sohva tms.)
- 2 Valitkaa kaikkein ratkaisevin resurssi ja miettikää miten idea muuttuisi, jos resurssi poistetaan?
- 3 Kirjatkaa ylös kolme uutta tapaa toteuttaa idea ilman tätä resurssia.
- 4 Onko joku uusista ideoista parempi kuin alkuperäinen idea?

WOW

Pohtikaa ideaanne vielä neljältä eri kantilta!

Mikä ideassa on WOW?

Mikä ideassa on blaaah?

Keksikää ideasta versio 0.5 eli ns. kasvalakkimalli.

Keksikää versio 2.0, mitä pitäisi lisätä, että arvo ja merkitys tuplaantuisi?

Aika: 20 minuuttia

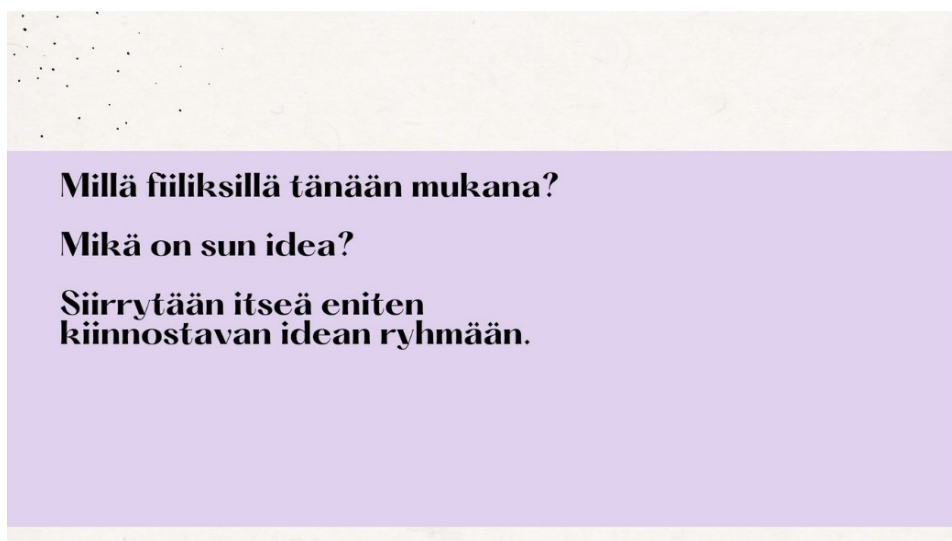
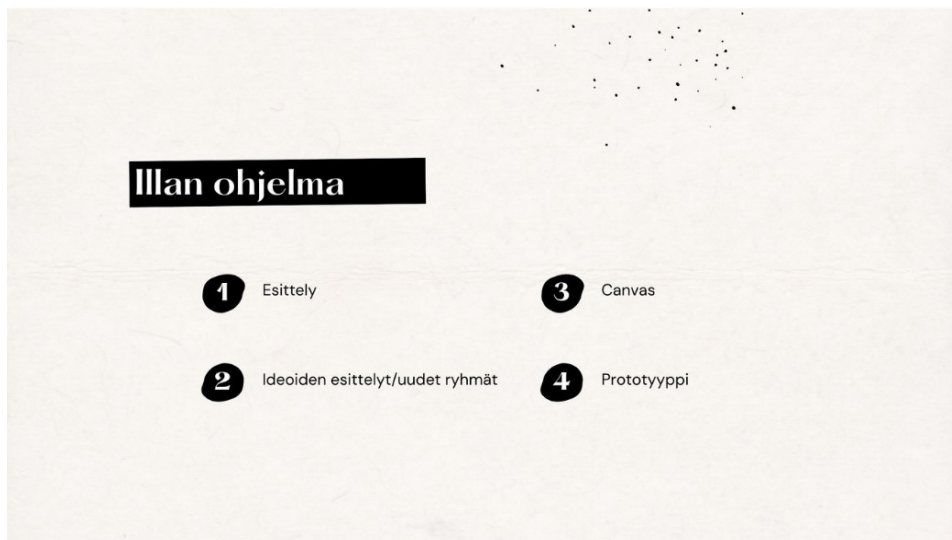
Valitkaa nyt idea, mitä alatte kirkastamaan!

Kirjoittakaa idea Padlettiin lyhyesti.

<https://padlet.com/satupesonen/5tktop73wqi6ed60>

Aika: 5 minuuttia

Idean paketointi

Canvas

- kirjoita jokaiseen kohtaan post it – lapulle yksi asia ideastanne
- käykää ryhmässä laput läpi ja keskustelkaa syntyikö niiden pohjalta asioita, mitkä tulisi ottaa huomioon
- Kirjoittakaa idea vielä ylös

Prototyyppi

Valmistakaa valitsemastanne materiaalista prototyyppi, josta selviää ilmi tuotteen idea.

Olkaa luovia.

**Esitelkää
prototyyppinne
muille**

Kysely Etapin luontopolkua eteenpäin -työpajan vapaaehtoisille

Kiitos, kun autat toiminnan kehittämisessä!

Tämän kyselyn tuloksia voidaan hyödyntää opinnäytetyössä.

1. Ikäsi *

- 20–30 v
- 31–40 v
- 41–50 v
- Yli 50 v

2. Kuinka kauan olet ollut toimissa mukana/olit toiminnassa mukana? *

- 1–3 kk
- 3–6 kk
- 6–12 kk
- 1–2 vuotta
- 2–3 vuotta
- 3–4 vuotta
- 4–5 vuotta
- Yli 5 vuotta

3. Miten olet tullut Luontopolun toimintaan mukaan? Mistä kuulit meistä? *

4. Millaisia vapaaehtoistehtäviä olet tehnyt? *

- Liikunta
- Ollut apuna tapahtumien suunnittelussa.
- Lyhyet retket
- Yön yli retket
- Aamupalat
- Kädentaitoja
- Muu:

5. Mikä sinua motivoi olemaan mukana vapaaehtoistoiminnassa? *

6. Mitä vapaaehtoisuus Luontopolulla sinulle merkitsee? *

7. Onko jokin vapaaehtoistoimintaan liittyvä käytäntö erityisen toimiva? Onko jotain, mikä kaipaisi kehittämistä? Tai mikä ei toimi ollenkaan? *

8. Keväällä järjestetään vapaaehtoisille työpajoja, mitä aiheita toivoisit siellä käsiteltävän? Kaipaako jotain koulutusta, mistä aiheesta? *

9. Minkälaisen toiminnan järjestämisessä haluaisit olla mukana, haluaisitko esim. opettaa tai esitellä muille jotain osaamiasi taitoja? *

Innopajojen palautekysely

Vastaa vain, jos osallistuit Niihaman innovointipäivään tai johonkin Innopajoista. Kiitos!

Tämän kyselyn tuloksia voidaan hyödyntää opinnäytetyössä.

1. Kuinka moneen Innopajaan osallistuit?

- "Kick off" Niihamassa 8.2.2022
- Innopaja - Idean löytäminen (Teams) 17.2.2022
- Innopaja -Ivihinidean valinta (Teams) 24.2.2022
- Innopaja -Idean muokkaaminen (Teams) 2.3.2022
- Innopaja -Idean paketointi (Etappi) 15.3.2022

2. Käytimme Innopajoissa Innoboksia (Verke.org), miten tehtävät mielestäsi sopi luontopolun vapaaehtoistoiminnan kehittämiseen?

1	2	3	4	5
Huonosti				Hyvin

3. Opitko Innopajojen aikana jotakin uutta?

- Kyllä
- En

4. Jos vastasit edelleen kysymykseen kyllä, niin mitä opit?

5. Olisitko kiinnostunut osallistumaan Luontopolun vapaaehtoistoiminnan kehittämiseen jatkossakin?

- Kyllä
- En

6. Onko sinulla toiveita tulevien koulutusten suhteen?

7. Tähän voit jättää vielä palautetta Satulle pajojen ohjaamisesta. Kiitos osallistumisesta!